

REFERAT By- og Miljøudvalget 2018-21 d. 16-04-2018

Mødedato Mandag d. 16. april 2018 kl. 21:25

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser.....	3
Omdisponering i Kunstprogram - Nordre Fasanvej Kvarteret.....	4
Endelig vedtagelse af bæredygtighedsplan.....	6
Bæredygtig udvikling - evaluering 2017 og indsats 2018-19.....	8
Harsdorffsvej 6B, etablering af 9 altaner, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner.....	10
Altaner og dagslysforhold.....	13
Altaner og høringspraksis.....	16
Evaluerings af midlertidig trafiksanering af Moltkesvej og Tesdorpsvej.....	19
Endelig vedtagelse af lokalplan 211 for senioregnede boliger på Bernhard Bangs Allé 17.....	21
Udskiftning af vejbelysning 2018 - disponering af midler.....	24
Værnedamsvej 7-9, Etablering af 3 selvstændige boliger i tagetagen.....	27
Godkendelse af projektforslag for skybrudsprojektet på P.G. Ramms Allé.....	30
Ansøgning om dispensation til udvidelse af spilletid til Bas under Buen 2018.....	32
Spørgeramme for brugermålinger i de grønne områder.....	34
Erhvervsstrategi 2018-21 - Handlingskatalog 2018.....	36
1. forventet regnskab 2018.....	37

Punkt 115: Meddelelser

00.22.04-P35-3-17

Sagsfremstilling

a. Evaluering af den nye ordning for madaffald

I de kommende uger vil der blive sendt mails og digitale breve ud til kontaktpersoner og et antal beboere med opfordring til at deltage i en evaluering af de første erfaringer med den nye ordning for madaffald.

Kontaktpersonerne, som har meldt sig frivilligt, har haft til opgave at modtage og fordele startpakker med køkkenkurv, poser og information til alle beboere i deres ejendom. De vil derfor blive bedt om en evaluering af processen omkring levering af beholdere og startpakker. 70 procent af ejendommene har tilmeldt en kontaktperson, som enten kan være en vicevært eller en beboer i ejendommen. Der er i alt over 900 tilmeldte kontaktpersoner.

Beboerne vil blive bedt om at svare på deres brug af og tilfredshed med den nye ordning for madaffald. Såvel beboere i ejendomme med kontaktperson og ejendomme uden kontaktperson vil blive opfordret til at deltage i evalueringen.

b. Tilbage melding fra FrederiksbergFonden

Klassiske Frederiksbergbænk

FrederiksbergFonden har desværre meddelt afslag på ansøgning om støtte til initialomkostningerne i forbindelse med planlagt genskabelse af et antal Klassiske Frederiksbergbænke. Afslaget er begrundet i, at Fonden modtager mange ansøgninger, der samlet beløbsmæssigt langt overstiger, hvad Fonden har mulighed for at støtte, samt at der generelt lægges vægt på at støtte almene og velgørende projekter på Frederiksberg inden for retningerne opvækst, oplevelser og medborgerskab.

By- og Miljøområdet følger op med en egentlig sag til By- og Miljøudvalget, hvor mulighederne for det videre forløb med genskabelse af Klassiske Frederiksbergbænke vurderes.

Lydanlæg Solbjerg Plads

FrederiksbergFonden har besluttet at imødekomme ansøgning om opgradering af lydanlægget på Solbjerg Plads, så der fremover vil kunne afspilles musikværker i 32 kanaler stereo. Projektet, der andrager ca. 150.000 kr. omfatter et samarbejde med "Copenhagen Phil", der gennem separate lydoptagelser vil kunne præsenteres på en helt unik og inspirerende måde på Solbjerg Plads.

c. Kvalificering af Frederiksberg projekter til Realdanias Klima100

Klima100-initiativ skal bidrage til større videndeling og inspiration kommunerne imellem, samt et skulderklap til de kommuner, som går forrest og for alvor skubber på den grønne omstilling. Frederiksberg Kommune har budt ind med to projekter til Realdanias Klima 100-projekt.

Det ene projekt er innovationspartnerskab om løsninger til punktvis håndtering af regnvand i den tætte bys eksisterende gadestruktur: Her kobles offentlig efterspørgsel og markedets løsninger ved at lave en samudvikling med private aktører, hvilket sikrer efterspørgselsdrevet innovation. Løsninger vil i første omgang blive anlagt på Holger Danskes Vej og Kronprinsesse Sofies Vej, for senere at blive implementeret andre steder i byen. Det andet projekt er bytræernes rolle i skybrudsprojekter, hvor der er udarbejdet et metodekatalog for og beskrivelse af, hvordan bytræernes behov og muligheder for at omsætte og udnytte regnvandet, kan udnyttes bevist, ved at koble dem til de allerede planlagte skybrudsprojekter.

Realdania er i gang med udvælgelsen af de 100 bedste klimatilpasningsprojekter i Danmark.

Begge de to klimaprojekter fra Frederiksberg er med i den første udvælgelse, hvor de 110 mest interessante projekter er udvalgt. Ud af de 110 projekter vælges de 100 bedste klimatilpasningsprojekter. Den endelige afgørelse finder sted primo maj.

Punkt 116: Omdisponering i Kunstprogram - Nordre Fasanvej Kvarteret

01.11.20-P20-37-15

Resume

Som en del af Kunstprogrammet i Nordre Fasanvej Kvarteret behandlede By- og Miljøudvalget i efteråret 2017 en sag om kunst i Den lille, grønne park ved Bispeengbuen. Sagen blev udsat, og dette er den videre behandling, hvor der skal tages stilling til at overføre de resterende midler til en gavludsmykning i stedet for at etablere kunst i Den lille, grønne park.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen og anmodede om at få undersøgt, om der er flere muligheder for fondsfinansiering.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at der ikke etableres kunst i den lille, grønne park,
2. at de resterende midler overføres til gavludsmykning på Hillerødgade,
3. at den reviderede gavludsmykning tages til efterretning.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte den 9. april 2018 sagen, idet udvalget ønskede en belysning af muligheden for at lave dele af gavlmaleriet som et relief i stedet for maleri indenfor den afsatte økonomi.

By- og Miljøområdet oplyser, at udsmykningen af gavlen var oprindelig tænkt som et relief, da det en nytænkning af et gavlværk og derfor har mere kant end et maleri. Det har dog også vist sig at være en markant dyrere måde at udsmykke på. Det kan ikke lade sig gøre at etablere værket helt eller delvist som relief uden, at økonomien stiger markant.

Gavludsmykningen består af tre motiver. Hvert motiv er sammensat af elementer, som er lokale kendetegn. Selv med en blanding af maleri og relief, anslås udgiften at være ca. 585.000 kr. Dette skyldes, først og fremmest at elementerne skal fremstilles, og at det skal være i en kvalitet, der kan tåle at hænge ude i al slags vejr og fortsat være dekorative. Dernæst skal elementerne forsvarligt monteres, således de bliver hængende i al slags vejr. Endelig skal kunstnerne også bruge tid på at gentænke værket, så det æstetisk hænger sammen med en blanding af maleri og relief.

Hvis alt bliver malet, kan det lade sig gøre for ca. 250.000 kr. Såfremt de resterende midler overføres til gavludsmykningen, kan dette realiseres.

Det er den dansk-tyske kunstnerduo J&K (Janne Schäfer og Kristine Agergaard), der står bag værket. De arbejder i hele Europa og har modtaget støtte fra blandt andet Statens Kunstfond, Statens Kunstråd og Hauptstadtkulturfonds i Berlin. De vandt 1. præmien, Art-i-arkitektur-konkurrence, Goethe-Instituttet og DAAD Kairo, Egypten, 2010 (realiseret i 2016) og har udstillet på blandet Pergamonmuseum, Berlin og har haft soloudstilling på London at SPACE.

Det kan i øvrigt oplyses, at snart bliver foto og video af Gudrun Hasles værker lagt på hjemmesiden for Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret (<http://nordrefasanvej.frederiksberg.dk/>)

Tidligere sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte den 27. november 2017 en sag om kunst i den lille, grønne park ved Bispeengbuen med henblik på, at forvaltningen gik i dialog med kunstneren om et ændret udtryk af værket samt yderligere borgerdialog.

Baggrund

Sagen er en del af det kunstprogram, der er arbejdet med gennem de sidste tre år i Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret. Kunstprogrammet på Nordre Fasanvej blev bevilget ved vedtagelsen af "Strategi for bedre forbindelser" den 1. december 2014 i Kommunalbestyrelsen.

Kunstprogrammet er et samarbejde med Områdefornyelse Fuglekvarteret i Københavns Kommune for at medvirke til at skabe tryggere forbindelser og nye oplevelser på strækningen nord for Borups Allé. Konceptet for kunstprogrammet blev vedtaget den 12. januar 2015. Kunstprogrammet indledtes i slutningen af 2015 med den ordblinde kunstner Gudrun Hasle, som er vokset op i denne del af byen. Værket hed "Jeg fortalte mig selv historier" og bestod af små sætninger om Gudrun Hasles egne minder om kvarteret, skrevet som hun nu engang staver. Værket er blevet bredt omtalt – også i internationale medier. På Frederiksberg var værkerne efter aftale med de boligforeninger på hvis bygninger, sætningerne var malet, midlertidige og derfor ikke længere synlige. Sætningerne, som blev lavet i Nordvest, kan stadig ses.

Et andet værk i Kunstprogrammet er en gavludsmykning Hillerødgade 38, beliggende lige øst for Nordre Fasanvej. Baggrunden for gavludsmykningen er en parade på Nordre Fasanvej i sommeren 2016, hvor lokale foreninger deltog. Paraden gik ud på at synliggøre de mange forskellige lokale foreninger og dermed vise noget af det liv, der udfolder sig i

kvarteret. Forud for paraden havde kunstnerne talt med foreningerne, ligesom foreningerne mødte hinanden indbyrdes, og sammen med kunstnerne blev paraden planlagt.

Paraden og det deraf følgende kendskab til det lokale liv samt med inspiration fra særlige kendetegn i kvarteret, ligger til grund for to gavludsmykninger. En i København og en på Frederiksberg. På Frederiksberg er det den østvendte gavl på Hillerødgade 38, andelsboligforeningen Hillerødgård. Andelsforeningen ønsker at være med i projektet og er meget positive overfor et gavlmaleri med et lokalt tema, som kan pryde deres nyrenoverede gavl.

Værket er en collage af forskellige lokale kendetegn og symboler fra foreningerne og kvarteret generelt. Det kan for eksempel være gong-gongen fra den kinesiske forening og Novozymes' kobbetag.

Omdisponeringen

Forvaltningen har efter udsættelsen af sagen fortsat dialogen med kurator og kunstner, og der var borgermøde om kunst i den lille, grønne park den 20. februar 2017. Trods bred annoncering mødte kun tre op. Dette sammenholdt med en manglende udvikling af selve værket gør, at forvaltningen foreslår, at der ikke etableres kunst i den lille, grønne park.

Forvaltningen foreslår, at de resterende midler i Kunstprogrammet, hvilket udgør ca. 75.000 kr., i stedet overføres til gavludsmykningen på Hillerødgade 38. Kultur- og Fritidsudvalget bevilgede 15. maj 2017 150.000 kr. fra Gavl puljen til gavludsmykningen. Den 14. august 2017 tog By- og Miljøudvalget orienteringen om gavludsmykningen til efterretning, og Kultur- og Fritidsudvalget godkendte gavludsmykningen. Siden er flere fonde søgt, og Statens Kunstfond har givet 30.000 kr. Der mangler dog stadig midler til en realisering. Med de resterende midler fra Kunstprogrammet kan værket realiseres.

Gavludsmykningen var tænkt som et relief, altså en udsmykning, hvor elementer primært monteres på væggen. Udsmykningen af nu ændret til et regulært gavlmaleri, hvor samme motiv males på gavlen. Andelsforeningen er indforstået med den reviderede gavludsmykning. Udsmykningen forventes i givet fald realiseret i løbet af sommeren 2018.

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at udsmykningen af gavlen på Hillerødgade 38 giver den nordlige del af Frederiksberg et tiltrængt løft med et dekorativt værk. Endvidere vurderes det, at motivet sammensat af forskellige lokale symboler og kendetegn, formidler en historie om de aktiviteter, der finder sted i kvarteret, og dermed udgør en del af det levede liv.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
JD/BHW

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 9. april 2018, pkt. 94:

Udvalget udsatte sagen, idet udvalget ønskede en belysning af muligheden for at lave dele af gavlmaleriet som et relief i stedet for maleri indenfor den afsatte økonomi.

Indstilling 9. april 2018, pkt. 94:

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at der ikke etableres kunst i den lille, grønne park,
2. at de resterende midler overføres til gavludsmykning på Hillerødgade,
3. at den reviderede gavludsmykning tages til efterretning.

Bilag

JK_HG_gavlmaleri

O-sag kunst f den lille grønne Park ud for Bispeengbuen

Punkt 117: Endelig vedtagelse af bæredygtighedsplan

01.02.25-P15-1-16

Resume

Forslag til Bæredygtighedsplan har været i offentlig høring og der er indkommet høringssvar, som har givet anledning til ændringsforslag. By- og Miljøudvalget skal tage stilling til, om planen skal endeligt vedtages med de indførte ændringsforslag.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at By- og Miljøudvalget tager høringssvarene til efterretning og godkender Bæredygtighedsplanen.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte den 9. april 2017 sagen efter drøftelse. Udvalget ønskede at få udleveret tidligere redegørelse omkring investeringsniveau og omkostninger ved forskellige målår for CO2-neutralitet. Redegørelsen og referat fra Magistratens møde den 6. februar 2017 er vedlagt sagen som bilag.

Tidligere sagsfremstilling:

Bæredygtighedsplanen beskriver den hidtidige og fremtidige indsats for at styrke den miljømæssige bæredygtige udvikling af Frederiksberg Kommune. Det sker ud fra følgende fem temaer:

- Bæredygtige bygninger og byudvikling
- Bæredygtig energiforsyning
- Bæredygtig mobilitet
- Cirkulær økonomi og ressourcer
- Biodiversitet og bynatur

By- og Miljøudvalget besluttede på mødet den 15. januar 2018 at sende Bæredygtighedsplanen i offentlig høring. Planen har været i høring fra d. 1. februar til 6. marts 2018. Planen blev distribueret til samtlige råd, herunder Det grønne råd, til byens netværk af bæredygtige virksomheder og grønne organisationer. Desuden blev planen omtalt på kommunens hjemmeside, på Facebook og i Frederiksberg Bladet. Der er modtaget 9 høringssvar.

I bilag 2 fremstår specifikke kommentarer fra høringssvar og forvaltningen svar og håndtering af disse. Høringssvarene kan ses i deres helhed i sagens bilag 3-11.

Høringssvarene forholder sig generelt positivt til Bæredygtighedsplanen. De fleste indeholder spørgsmål omkring forståelse af dele af planen og forslag til forbedringer eller uddybelse for at sikre denne forståelse. På nogle punkter drejer det sig om forbedringer af teksten, mens der er tilføjet nye sætninger eksempelvis under "Bæredygtig energiforsyning" og omkring bycykler under "Bæredygtig Mobilitet". Et forslag ønsker en udvidelse af det anvendte bæredygtighedsbegreb. Dette er ikke muligt i den nuværende plan, men det udelukker ikke et samarbejde eller en synergieffekt med eventuelle borgerinitiativer med fokus på dette bredere fokus. I visse høringssvar udfordres ambitionsniveauet i planens målsætninger. Bæredygtighedsplanen fremlægger ikke nye målsætninger, men bygger på allerede politisk vedtagne målsætninger, og dermed er der tidligere taget stilling til ambitionsniveauet. I høringssvarene understreges vigtigheden af, at tiltag tager hensyn til ældre og handicappede, ligesom det understreges, at det er vigtigt at involvere borgere og erhverv i gennemførelsen af planen. Besvarelser fra erhverv med bæredygtigt sigte er positive overfor planen.

Nedenfor er fremført de konkrete rettelser som er foretaget i Bæredygtighedsplan som konsekvens af høringssvarene. Af de 9 høringssvar giver 5 anledning til ændringer i teksten i planen. De er desuden særligt markerede i forslag til planen (Bilag 1).

Side 1: Planens gældende årstal foreslås ændret fra "2017-2020" til "2018-2021"

Side 6: Ordet "udvalgte" er fjernet fra sætning

Side 7 andet afsnit tilføjet tekst: "at Frederiksberg som by, herunder borgere, institutioner og virksomheder, skal være CO2-neutral i 2035".

Side 10, afsnit 2: "...vi tilstræber at arbejde på at fremme..." omformuleres til "...vi vil fremme"

Side 11: Tekst tilføjet: "Desuden bidrager kommunen til, at der på sigt udarbejdes kriterier for allerede eksisterende byggeri."

Side 13 er tilføjet følgende tekst: "Vandforsyningsplanen beskriver, hvordan det sikres, at der kan leveres tilstrækkeligt rent vand til forbrugerne på Frederiksberg med fokus på at bevare den eksisterende forsyningsstruktur."

side 14: Ændret fra: "cirka en fjerdedel i bygassen" til "cirka en tredjedel i bygassen"

Side 19: Tekst tilføjet: "Frederiksberg er en del af hovedstadens Bicykelsystem, der består af "intelligente" elcykler med GPS. Bicyklerne er det 4. ben i den kollektive transport og er primært tiltænkt lokale pendlere. I 2018 kommer Bicyklerne på Rejseplanen, og snart kommer der også flere kommuner på systemet."

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at der har været god interesse og tilbagemelding på Bæredygtighedsplanen under den offentlige høring. Høringssvarene er indarbejdet, hvor det er relevant, og forvaltningen vurderer, at Frederiksberg Kommune hermed får en visionær, men også brugbar plan for den miljømæssige bæredygtige udvikling til og med 2020, hvor planen skal revideres.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
CS/TN

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 9. april 2018, pkt. 96:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling 9. april 2018, pkt. 96:

By- og Miljøområdet indstiller,
at By- og Miljøudvalget tager høringssvarene til efterretning og godkender Bæredygtighedsplanen.

Bilag

Bæredygtighedsplan-marts-2018

Høringsnotat til Bæredygtighedsplan

Høringssvar1 Hans Erik Lund

Høringssvar 2, RePlay Legetøj v. Kenneth Ovesen

Høringssvar 3, Textur v. Anina Rasmussen

Høringssvar 4, Bicykelfonden v. kommunikationschef Iben Keller

Høringssvar 5 ældrerådet brev.doc

Høringssvar 6 handicaprådet.docx

Høringssvar 7, Frederiksberg Forsyning v. Søren Berg Lorenzen

CO2 neutralitet ved kompenserende tiltag og forskellige målår

Forslag om CO2-neutral kommune i 2025

Punkt 118: Bæredygtig udvikling - evaluering 2017 og indsats 2018-19

01.02.25-K07-1-15

Resume

Frederiksberg Kommune har i en lang årrække arbejdet med at fremme den bæredygtige udvikling af byen. Bæredygtighedsplanen udstikker retningen for denne udvikling og i denne sag fremlægges de mere konkrete indsatser som er gennemført og som planlægges for de dedikerede bæredygtighedsmidler. Med en politisk målsætning om at være CO₂-neutral by i 2035 bliver der blandt andet lagt kræfter i at omstille til bæredygtig mobilitet og vedvarende energi både regionalt og lokalt i energiforsyningen. Der bliver fortsat høstet erfaringer med DGNB-certificering af større kommunalt byggeri og de næsten 200 miljøambassadører sørger for at holde godt øje med ressourceforbruget i alle institutioner, skoler og andre kommunale ejendomme. I 2018-19 løfter Frederiksberg barren ved at udforme et roadmap for, hvordan byen kan arbejde med FN's 17 verdensmål i den miljømæssige, sociale og økonomiske bæredygtige udvikling.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at evalueringen og indsatsplanen for bæredygtig udvikling tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Efter drøftelse på mødet den 9. april 2018 udsatte By- og Miljøudvalget sagen.

Tidligere sagsfremstilling

Hvert andet år forelægges By- og Miljøudvalget et forslag til indsatsplan for den miljømæssige bæredygtige udvikling på Frederiksberg, der kort beskriver fokusområderne for indsatsen. Desuden forelægges hvert år en status på igangværende eller afsluttede initiativer således, at kommende tiltag kan justeres. Grundlaget for bæredygtighedsindsatsen er Bæredygtighedsplanen for den miljømæssige udvikling af Frederiksberg. Derfor er evaluering af 2017 og oversigt over indsatser 2018-19 i denne sag bygget op om bæredygtighedsplanens fem temaer.

I vedlagte bilag findes en grundig gennemgang af gennemførte tiltag i perioden og overblik over retningen for indsatsen i perioden 2018-19. Nedenfor præsenteres udvalgte indsatser indenfor hvert tema

Bæredygtigt byggeri og byudvikling

Indsatsen gælder både kommunens eget byggeri og privat byggeri og løftes blandt andet af indsatsen for DGNB certificering, Miljøambassadører i alle kommunale enheder, partnerskab om energibesparelser i private ejendomme og erhvervsindsatsen Go Green. I 2017 fik Frederiksberg Kommune sit første DGNB-diplom for tilbygningen til Duevejens Skole. Indsatsen bliver fortsat i 2018-19 i en række pilotprojekter. Desuden er der udarbejdet et sæt retningslinjer for mindre byggeri, der skal afprøves i praksis. I 2018 bliver et digitalt dialogværktøj afprøvet, som skal forbedre dialogen om energibesparelser mellem private bygningsejere og håndværkere og dermed sikre energisparepotentialet i deres ejendomme.

Bæredygtig energiforsyning

Frederiksberg skal være CO₂-neutral by i 2035, derfor skal der blandt andet arbejdes for at omstille til vedvarende energi. Indsatsen løftes blandt andet gennem projektet Energi På Tværs II, som alle regionens kommuner samarbejder om, og som i maj 2018 vil præsentere en fælles energiplan med investeringsoverblik. I 2018 vil arbejdet på en plan for mere lokal produktion af vedvarende energi blive færdiggjort, og en langsigtet strategi for investering i vedvarende energi udenfor vores egen kommunegrænse vil blive påbegyndt.

Bæredygtig mobilitet

Fremme af bæredygtig mobilitet er et vigtigt område for at opnå Frederiksbergs målsætninger. Indsatsen bygger på en fokuseret cykelhandlingsplan og et veludbygget kollektivt transportsystem, og som supplement til dette udvikles projekter for at fremme elbiler og delemobilitet. I 2017 afprøvede det offentligt-private samarbejde Ny Mobilitet metoder til at inspirere borgerne til at benytte byens mobilitetsløsninger. Her fik beboerne på Henrik Ibsens Vej mulighed for at prøve kræfter med miljøvenlige alternativer til privatbilen, og erfaringerne herfra vil benyttes til udvikling af et nyt projekt for at fremme delemobilitet. Kommunen har desuden startet omstilling af egne biler og indkøbt i 2017 fem elbiler og startede opsætning af ladeinfrastruktur til de første 22 elbiler. I 2017 startede arbejdet på en elbilstrategi, som i 2018 skal give et bud på, hvordan Frederiksberg kan blive en førende elbilby.

Cirkulær økonomi og ressourcer

For at nedbringe trækket på jordens ressourcer arbejder Frederiksberg også med begrebet cirkulær økonomi, der handler om at betragte produkter og materialer som værdifulde ressourcer i et kredsløb. Dette løftes i høj grad af kommunens arbejde med affald og ressourcer, men suppleres med projekter, som er målrettet skoler, daginstitutioner og borgere, samt ved at kommunen løbende forbedrer egne indkøb blandt andet gennem Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb. I 2017 gennemførtes projekt Miljømissionen på to testskoler og projektet udbredes til flere skoler i 2018. Desuden inviteres borgerne hvert år til "Grønne dage på Frederiksberg", hvor de kan hente inspiration til en grønnere hverdag i byen - herunder ideer til bedre affaldssortering og genbrug. I 2017 lagde 800 gæster vejen forbi til det afsluttende arrangement. I 2018 inviteres til "Grønne dage" den 10. november.

Biodiversitet og bynatur

Mange borgere vælger at bo på Frederiksberg, fordi det er en grøn by i mere end en forstand. Indsatsen løftes i høj grad af den løbende vedligeholdelse og forbedring i kommunens drift af grønne områder. Dette bliver suppleret med indsatsen for bybierne, som har bistader ved flygtningeboligerne Nimbus og ved den sociale institution Magneten. Desuden muliggør Puljen til Grøn Omstilling, at borgere og foreninger kan iværksætte lokale initiativer til at understøtte byens grønne udvikling.

By- og Miljøområdets vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at forslagene til aktiviteter i 2018-19 vil skabe en sammenhængende indsats for den bæredygtige udvikling af Frederiksberg. De fremtidige indsatser skal løfte bæredygtighedsplanen, der synliggør, hvor der allerede foregår en indsats, og hvor der er behov for et større fokus. Samtidig vil arbejdet med FN's verdensmål styrke den samlede indsats for et bæredygtigt Frederiksberg på både det miljømæssige, sociale og økonomiske område.

Økonomi

Indsatsen for en miljømæssig bæredygtig udvikling 2018-19 vil ske inden for det bevilgede budget til bæredygtighedsområdet

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
CS/PS

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 9. april 2018, pkt. 97:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling 9. april 2018, pkt. 97:

By- og Miljøområdet indstiller,
at evalueringen og indsatsplanen for bæredygtig udvikling tages til efterretning.

Bilag

Evaluerings 2017 og indsatsplan for bæredygtig udvikling 2018-19

Punkt 119: Harsdorffsvej 6B, etablering af 9 altaner, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner

02.34.00-P19-1471-16

Resume

By- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om opsætning af 9 altaner, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner mod gårdsiden på ejendommen Harsdorffsvej 6B. Udvalget har i denne sag bedt forvaltningen om en redegørelse, før sagen eventuelt afgøres.

Beslutning

Et flertal i By- og Miljøudvalget (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank, Helle Sjelle, Anja Camilla Jensen, Ruben Kidde og Balder Mørk Andersen) vedtog at give dispensation fra lokalplan 108 med henblik på, at der på betingelse af dokumentation for bærende konstruktioners sikkerhed kan meddeles endelig tilladelse til den ansøgte etablering af 9 altaner mod gårdside, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner.

Et mindretal (Thyge Enevoldsen) stemte imod, idet de forringede lysforhold i stueetagen som følge af altanen på første sal ikke kunne accepteres.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller at der gives dispensation fra lokalplan 108 med henblik på, at der på betingelse af dokumentation for bærende konstruktioners sikkerhed kan meddeles endelig tilladelse til den ansøgte etablering af 9 altaner mod gårdside, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner.

Sagsfremstilling

By- og Miljøområdet modtog den 19. december 2016 ansøgning om opsætning af 9 altaner, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner mod gårdsiden på ejendommen Harsdorffsvej 6B. Ejendommen er registreret med SAVE-værdi 4, hvilket er lig med høj bevaringsværdi. Ejendommen er dertil omfattet af lokalplan 108 med bevaringsbestemmelser.

Forhåndsindsigelse og møde med beboer

By- og Miljøområdet modtog første gang den 25. januar 2016 forhåndsindsigelser fra beboer i stueetagen, idet der blev udtrykt bekymring for omfanget det altanprojekt, som foreningen var i færd med at udarbejde byggeansøgning om. Indsigelserne vedrørte primært de fremtidige dagslysforhold i lejligheden mod gårdtrumets indeliggende hjørne, hvor det påtænkes at ansøge om nedrivning af eksisterende altaner og nyopsætning af større altaner. Dertil vurderede beboeren, at indblikforhold som følge af ejendommens øvrige, fremtidige altaner ville være til gene for den fremtidige privatlivsfære. Der blev undervejs i forløbet op til ansøgningens modtagelse fremsendt yderligt uddybende indsigelser vedrørende de samme forhold, herunder dagslysberegninger, som ved simuleret opsætning af de ansøgte altaner påviste forringelser af dagslyset i den pågældende stuelejlighed. Endelig vedrørte indsigelserne en række forhold omkring ejerforeningens interne vedtagelsesprocesser, herunder inddragelse af fællesareal i forbindelse med altaner med trappe i stueetage, samt økonomisk værdiforringelse af beboers stuelejlighed. Som bilag vedlægges beboers opsummerende henvendelse, hvori det foreslås at Frederiksberg Kommunes altanmanual præciseres på flere områder. Dertil vedlægges forvaltningens efterfølgende redegørelse af 24. januar 2017.

Efter ansøgningens modtagelse afholdt forvaltningen den 28. februar 2017 møde på rådhuset med beboer i stueetagen Harsdorffsvej 6B. Til mødet blev vejledt om de fællesgavnige hensyn beskrevet i Frederiksberg Kommunes altanmanual, samt mere specifikke forhold vedrørende det pågældende projekt og relevant lovgivning. Der var på dette tidspunkt ikke i detaljer taget konkret stilling til ansøgningen, men det blev dog oplyst, at forvaltningen altid er opmærksom på dagslysforholdene og således i sagsbehandlingen ville være opmærksom på de specifikt nævnte problemstillinger. For så vidt angår indblikforhold fra altaner til boliger i samme ejendom på samme grund, oplyste forvaltningen, at der ikke findes lovhjemmel til regulering heraf, og at disse forhold derfor må forventningsafstemmes internt i den pågældende forening. Endeligt blev oplyst om, at forvaltningen ikke umiddelbart så noget til hinder for, at der til stuelejligheden kunne etableres altan eller anden form for udeopholdsrum i større eller mindre omfang, såfremt dette kunne være et godt svar på foreningens interne drøftelser.

Gennemgang af den konkrete ansøgning og møde med forening

Ved forvaltningens efterfølgende gennemgang af ansøgningsmaterialet fremgik det, at ansøgningen vedrørte nedrivning af 4 eksisterende altaner med en dybde på 170 cm dækkende omtrent halvdelen af gårdens indeliggende hjørne, og efterfølgende opsætning af nye altaner med samme dybde, dækkende hele hjørnet og således med en længde på 440 cm. Dette vurderede forvaltningen var for vidtgående, idet altaner af denne størrelse det pågældende sted vurderedes at

medføre væsentligt forringede dagslysforhold i alle direkte berørte beboelsesrum, på alle etager. Ansøgningens øvrige 5 altaner vurderedes at være i overensstemmelse med altanmanualens anbefalinger. Forvaltningen indkaldte derpå foreningens rådgiver og dermed ansøger til møde tirsdag den 21. marts 2017, hvor muligheder for en mere dagslysvenlig og således mindre altanløsning i hjørnet blev drøftet. Rådgiver fremsendte herefter den 19. april 2017 revideret forslag som forvaltningen dog ikke nåede at vurdere, idet rådgiver den 25. april 2017 anmodede om et møde på rådhuset med deltagelse af foreningens repræsentanter, som ønskede at drøfte en alternativ løsning.

Ved møde den 5. maj 2017 med deltagelse af repræsentanter fra foreningens altangruppe og dennes rådgiver, vejledte forvaltningen om de samme forhold som til møde med beboer i stueetagen den 28. februar samme år. Idet sagens opmærksomhedspunkter vedrørende dagslysforhold blev belyst, nåede man ved mødet frem til en konkret løsning som gik på, at de nye altaner i hjørnet, ved beboelsesrum med en højde på ca. 275 cm, blev udført med en dybde på 150 cm i en længde på 420 cm, og at der i samme ombæring blev fjernet eksisterende, udvendigt bærestål hvorved den samlede konstruktion blev hævet 15 cm i forhold til de nuværende altaner. Med denne løsning vurderede forvaltningen, at opfyldelsen af ønsket om nye, større altaner kunne ske med mindst muligt ændrede dagslysforhold til følge. Rådgiver fremsendte den 11. maj 2017 revideret forslag, som med foreningens accept var udarbejdet i overensstemmelse med det til mødet aftalte. Nærværende bilag "Harsdorffsvej 6B hjørnealtan rev. B modtaget 11.05.17" samt fotoillustration "Harsdorffsvej 6B fremtidige hjørnealtaner" viser dette forslag.

Sagens aktuelle status

Forvaltningen har i sagens forløb jævnligt opfordret sagens involverede til, at der internt i foreningen søges en kompromisbaseret løsning. Herunder har forvaltningen ligeledes opfordret rådgiver til at indtage en aktiv rolle i løsningen af de beskrevne udfordringer, der som oplyst til forvaltningen har præget sagen fra et tidligt tidspunkt. Forvaltningen har i den forbindelse måttet oplyse foreningen om, at en meget stor del af disse udfordringer vedrører privatretlige forhold, herunder juridiske, økonomiske og projektmæssige drøftelser i forbindelse med den forudgående beslutningsproces. Da repræsentanter fra foreningens altangruppe således i efteråret 2017 efterspurgte en viderebehandling af den fuldmagtsbemyndigede ansøgning, som med det senest fremsendte forslag af forvaltningen vurderedes i overensstemmelse med altanmanualens arkitektoniske og byggelovmæssige anbefalinger og dermed Frederiksberg Kommunes altanpraksis, blev ansøgningen af hensyn til sagens fremdrift den 25. november 2017 sendt i naboorientering efter planloven. I forbindelse med naboorienteringen fremkom 1 positiv tilkendegivelse fra Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur på Frederiksberg (FBLF) samt en henvendelse fra beboer i stueetagen med ønske om at være omfattet af naboorientering og påpegelse af fejl i høringsprocessen. Forvaltningen oplyste herpå beboeren om, at en naboorientering alene omfatter omgivende naboer, og genfremsatte i den forbindelse tilbud om mægling i sagen.

I den efterfølgende dialog med beboere i ejendommens stueetage er forvaltningen blevet oplyst om, at der i foreningen forhandles om mulighed for altan i forbindelse med den pågældende stueetage. Dette er ikke formelt bekræftet, idet forvaltningen ej heller i den forbindelse ikke modtaget konkret anmodning om forhåndsdialog. Dog har foreningens bestyrelse tilkendegivet ønske om, at en sådan ansøgning behandles separat.

Ansøgningen er nu efter forvaltningens vurdering klar til, at der kan gives dispensation fra lokalplanen med henblik på, at der på betingelse af rådgivers dokumentation for bærende konstruktioners sikkerhed kan udstedes endelig byggetilladelse. Såfremt der træffes afgørelse i sagen, vil afgørelsen blive vedlagt en klagevejledning.

Regelgrundlag

Ejendommen er registreret med SAVE-værdi 4, hvilket er lige med høj bevaringsværdi.

Ejendommen er omfattet af lokalplan 108 hvoraf det i afsnit 5.1 fremgår at "*Til udvendige bygningssider samt tagflader må ikke anvendes materialer, som efter kommunalbestyrelsens skøn virker skæmmende og som medfører generende reflekser. Bygningernes materialer, udformning, farver og øvrige ydre fremtræden skal være samstemmende med omgivelserne og områdets karakter, og skal godkendes af kommunalbestyrelsen*".

En byggetilladelse forudsætter dispensation efter planlovens §19.

I henhold til Bygningsreglement 2015 kap. 2.3.1 stk. 1 litra 3 skal "*der under hensyntagen til ejendommens benyttelse sikres tilfredsstillende lysforhold for ejendommens bebyggelse og nabobebyggelse samt sikres mod væsentlige indbliksgener i forhold til anden bebyggelse på samme grund og nabogrunde*".

Frederiksberg Kommunes vejledende anbefalinger om altanopsætning på eksisterende etageboligejendomme i "Din Nye Altan - fra ide til ibrugtagning" har indgået i sagens vurderingsgrundlag.

By- og Miljøområdets vurdering

Det er gennem oplysninger fra ejendommens beboere i denne sag blevet eksemplificeret, hvilke omfattende udfordringer som internt bør løses på vej mod fælles enighed om et altanprojekt. Kommunen kan i den forbindelse med udgangspunkt i

altanmanualen vejlede om en bred vifte af forhold som bør medtages, men den konkrete, demokratiske proces i en privat boligforening kan kommunen ikke gå ind i. Forhåndsindsigelser i sagen vedrørende dagslysforhold i stueetagen har derimod haft væsentlig betydning for kommunens sagsbehandling, om end disse forhold under alle omstændigheder havde påkaldt sig forvaltningens skærpede opmærksomhed i den konkrete sag, med efterfølgende projektjustering til følge. Det vurderes således, at beboere med særskilt, individuel interesse er blevet hørt i sagen, og at forvaltningen dermed har opfyldt sin pligt til at vurdere sagen på korrekt oplyst grundlag.

By- og Miljøområdet vurderer, at det ansøgte projekt i sin nuværende form og i sin helhed er et positivt bidrag til ejendommen, samt i overensstemmelse med anbefalinger om dagslysmæssige og arkitektoniske hensyn i "Din Nye Altan - fra ide til ibrugtagning" med tillæg. Det er i samme forbindelse vurderet, at nedtagning af ejendommens eksisterende altaner vil være en stor visuel kvalitetsforøgelse af ejendommens gårdfacade. Forvaltningen anbefaler derfor, at By- og Miljøudvalget beslutter at tillade en dispensation til det ansøgte altanprojekt.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/GH

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 9. april 2018, pkt. 108:

By- og Miljøudvalget udsatte efter drøftelse sagen.

Indstilling 9. april 2018, pkt. 108:

By- og Miljøområdet indstiller

at der gives dispensation fra lokalplan 108 med henblik på, at der på betingelse af dokumentation for bærende konstruktioners sikkerhed kan meddeles endelig tilladelse til den ansøgte etablering af 9 altaner mod gårdside, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner.

Bilag

Svar til Kirstine og Anders Berg-Sørensen

Svar på naboorientering nr. 2 Kirstine og Anders Berg-Sørensen

Svar på naboorientering nr. 1 FBLF

Harsdorffsvej 6B revideret hjørnealtan nr. 2 modtaget 11.05.17

Harsdorffsvej 6B revideret hjørnealtan modtaget 19.04.17

Harsdorffsvej 6B oprindelig ansøgning modtaget 19.12.16

Harsdorffsvej 6B fremtidige hjørnealtaner

Harsdorffsvej 6B eksisterende hjørnealtaner

Redegørelse for praksis i altansager

Opsummerende henvendelse om praksis i altansager

Punkt 120: Altaner og dagslysforhold

02.00.00-G01-12-18

Resume

I forbindelse med udvalgets behandling af tillægget til altanvejledningen den 22. januar 2018, blev forvaltningen bedt om en redegørelse for, hvorledes der i den administrative sagsbehandling sikres hensigtsmæssige dagslysforhold i boliger, som berøres ved opsætning af nye altaner på eksisterende etageejendomme.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog redegørelse for altaner og dagslysforhold til efterretning, idet udvalget anmodede om at få uddybet i altanmanualen, hvilke elementer der indgår i vurderingen af dagslysforhold.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller at nærværende redegørelse for altaner og dagslysforhold tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Gode dagslysforhold er en grundlæggende forudsætning for god bokvalitet, og derfor også omfattet af byggeloven i form af bygningsreglementets minimumskrav om boligers udformning og indeklima i nyt byggeri. Eksisterende etageboligbebyggelse af ældre dato lever dog yderst sjældent fuldt op til de moderne forudsætninger for dagslystilførsel i beboelsesrum, hvilket er en del af forklaringen på nutidens brede ønske om altaner i byens eksisterende boliger. Når der træffes et valg om at opsætte altaner på en given ejendom, må deres størrelse og placering vælges med nøje opmærksomhed på fortsatte gode dagslysforhold i alle ejendommens boliger. Dagslys er i denne sammenhæng at forstå som generelt dagslys, og dermed et neutralt og fælles vurderingsgrundlag. Direkte sollys og følgende skyggevirkning medtages ikke i vurderingen.

Det kan ikke undgås, at altaner påvirker dagslysforholdene. Beboelsesrum placeret direkte under nye altaner i eksisterende etageejendomme vil altid påføres en ændring i dagslystilførslen, uanset om det enkelte beboelsesrum også forsynes med altan. Bygningsreglementet rummer mulighed for, i det enkelte tilfælde at basere en vurdering på grundlag af dagslysberegninger. Sådanne beregninger er imidlertid vanskelige at anvende i praksis, idet de i langt de fleste tilfælde påviser, at dagslysforsyningen forventeligt mindskes ved opsætning af altaner. Derfor er valget om at få altaner således i høj grad et valg om, at give afkald på en vis grad af dagslys til fordel for et eller flere uderum. Vejledning om disse forhold er en væsentlig del af forvaltningens daglige dialog med borgere, rådgivere og altanfirmaer.

Frederiksberg Kommunes altanvejledning ”Din nye altan – fra ide til ibrugtagning” er en erfaringsbaseret samling anbefalinger, der som udgangspunkt tager højde for dagslysforholdene i form af omtrentlige altanstørrelser. Hvor altaner mod gadeside af arkitektoniske hensyn bør være relativt begrænsede i omfang og dermed ikke får væsentlig betydning for dagslysforholdene, så er opmærksomheden i denne sammenhæng i højere grad rettet på altaner mod gårdside. Det er således beskrevet, at altaner med en størrelse på ca. 3,5 m X 1,5 meter ofte er passende. Disse mål er overordnet baseret på en afvejning af de følgende parametre:

- Anvendelighed
- Facadehensyn
- Dagslysforhold

Der lægges altså vægt på, at altaner mod gårdside bør være af en størrelse der fordrer alsidig funktionalitet, ikke dominerer den enkelte facade, samt at dagslysforholdene tilgodeses i de underliggende boliger. Mange etageejendomme er udført med en rumhøjde på ca. 2,7 meter eller højere. Erfaringen viser, at en altandybde på ca. 1,5 meter i disse tilfælde ofte er passende og ikke vil medføre væsentligt kvalitetsforringende dagslysforhold. Det er dog en forudsætning, at altanens længde afstemmes med højst 2 vinduer, typisk et 2-fags og et 3-fags vindue. Det vil være muligt at overskride det vejledende længdemål på 3,5 meter såfremt den enkelte facades vinduestakt måtte kræve det. Hvis altaners længde imidlertid antager ca. 4 meter eller mere, kan det være nødvendigt på baggrund af en konkret vurdering at foretage en gradvis tilsvarende reduktion af altandybden, både af hensyn til dagslysforhold samt altanernes helhedsvirkning på facaden. I disse tilfælde vil forvaltningen dog først, og i dialog med ansøger afsøge muligheden for, at altaner på de omtrentlige 3,5 meter kan placeres ud for ét vindue. Hvis loftshøjden er lavere end omtrent 2,7 meter, vil der imidlertid blive stillet krav om en yderligere reduktion af altanens længde og dybde i forhold til de vejledende mål. En anden

metode kan være at bearbejde altanens udformning. Mange ansøgere har forventning om, at altaner bør være så store som muligt, og med rektangulær form. Denne kombination af størrelse og udformning har imidlertid de største konsekvenser for dagslyset. Altaner med en blødere geometri, eksempelvis buet front, kan imidlertid være mere skånsomme for de underliggende dagslysforhold, og tilbyde samme udfoldelsesmuligheder.

Boliger i stueetager er særligt berørte. Forvaltningens anbefalinger om harmoni i det enkelte altanprojekt medfører, altaners udformning og størrelse er baseret på en ”nedefra og op-vurdering”, således forstået at hensynet til dagslysforholdene i stueetagen har afgørende betydning for helhedsudtrykket. Altanvejledningens anbefalinger om altaner eller franske altaner i stueetage, hævede opholdsrum tæt på terræn eller trappeudgange er endvidere udtryk for, at stuelejligheder bør tilbydes lignende eller alternative muligheder for udeopholdsrum, der samtidigt kompenserer for graden af tabt dagslystilførsel.

Der findes tilfælde, hvor altaner ikke har nævneværdig betydning for dagslysforholdene. Eksempelvis på gavle hvor beboelsesrum er belyst fra flere verdenshjørner, eller i boliger med ekstraordinære loftshøjder. Der kan ligeledes findes tilfælde, hvor altandybder på mere end 1,5 meter ikke har forringende arkitektonisk virkning. Dette stiller imidlertid skærpede krav til de bærende konstruktioner, idet der må foretages væsentligt større indgreb for at fastgøre altanen til etageadskillelsen. Disse tilfælde er sjældne, idet forvaltningen er særdeles tilbageholdende med at godkende synligt bærestål på eksisterende etageejendomme.

Praksis i Københavns Kommune

Som del af en omfattende revision af Københavns Kommens altanretningslinjer i 2015, udarbejdedes i samarbejde med Henning Larsens Tegnastue og Statens Byggeforskningsinstitut et dagslysprogram til beregning af altanstørrelser. Baggrunden herfor var, at der i de tidligere retningslinjer ikke i tilstrækkelig grad var medtaget hensynet til dagslysforhold, herunder dagslysforhold i stueetager. Programmet kunne bruges af ansøgere selv, og havde til formål at eftervise bygningsreglementets minimumskrav om en dagslysfaktor 2 på minimum 50% af arealet i de beboelsesrum, som blev direkte berørt af overliggende altaner. Det viste sig imidlertid ikke muligt i praksis at eftervise opfyldelsen af minimumskravene i de ældre etageejendomme, og brugen af værktøjet i sagsbehandling af altansager medførte således meget små og tvivlsomt anvendelige altaner. Der blev som følge heraf behandlet meget få ansøgninger i det følgende år.

I erkendelsen af, at det ikke er muligt at eftervise bygningsreglementets minimumskrav i eksisterende etageboligbyggeri og samtidigt realisere altaner med rimeligt opholdsareal, indførtes således i 2016 nye retningslinjer. Baseret på skematisk opstillede fysiske bygningsparametre er det nu muligt for den enkelte ansøger, at regne sig frem til de altanstørrelser, som i en given ejendom ville kunne opnå godkendelse. Retningslinjerne er tillige vedlagt en eksempelbaseret oversigt over udførte altanprojekter og de deraf følgende dagslysforhold. En anden nyskabelse i 2016 var retningslinjer for altaner og udeopholdsrum i forbindelse med stuelejligheder, hvilket tidligere ikke havde været en mulighed. Forvaltningen i Københavns Kommune har på baggrund af de nye retningslinjer vurderet, at en lang række emner som almindeligvis drøftes i forhåndsdialog mellem kommune og ansøger findes besvaret, hvorfor man har lukket for adgang til forhåndsdialog i altansager.

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at den dialogbaserede sagsbehandling af altansager frembringer resultater, som yder de bredeste hensyn. Altanmanualen udfolder sammen med tillægget de forhold, som i hver enkelt sag må medtages samlet for at etablere et kvalificeret vurderingsgrundlag. Hensynet til den enkelte, dvs. anvendelighed og dagslysforhold, er tæt forbundet med de fællesgavnige hensyn til arkitektonisk helhed og kvalitet, og ingen af dem kan stå alene. Forvaltningen kan således ikke anbefale den skemabaserede metode til vurdering af dagslysforhold,.

Forvaltningen vurderer endvidere, at altanmanualen med tillæg i sin nuværende form rummer et vist potentiale for yderligere at beskrive muligheder og konkrete metoder til minimering af dagslysforringelser. Forvaltningen modtager mange ansøgninger, som i udgangspunktet må justeres netop af hensyn til dagslysforhold, og det er i den forbindelse af største vigtighed at fastholde muligheden for den dialogbaserede sagsbehandling for derigennem at gøre klart, at en god altan ikke kun er en stor altan, men en altan som også viser hensyn til naboens og underboens dagslysforhold. En sådan vejledning kan udarbejdes og implementeres i den fremtidige sammenskrivning af den gældende altanmanual og det netop vedtagne tillæg.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget

PBM/GH

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 9. april 2018, pkt. 109:

By- og Miljøudvalget udsatte efter drøftelse sagen.

Indstilling 9. april 2018, pkt. 109:

By- og Miljøområdet indstiller

at nærværende redegørelse for altaner og dagslysforhold tages til efterretning.

Punkt 121: Altaner og høringspraksis

02.00.00-G01-14-18

Resume

Udvalget har bedt forvaltningen om at undersøge mulighederne for høring af beboere i samme ejendom i forbindelse med ansøgninger om nye altaner på eksisterende etageboligejendomme.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet udvalget anmodede om at få belyst muligheden for, at ansøger redegør for eventuelle divergerende holdninger i de pågældende boligforeninger.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller at nærværende redegørelse tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Praksis i By- og Miljøområdet

By- og Miljøområdet har en omfattende praksis for, at der i forbindelse med ansøgninger om byggetilladelser foretages høring af kommunens borgere. I en så tæt bebygget by som Frederiksberg vil ny- eller ombygning i særligt mange tilfælde påvirke oplevelsen af lokalområdet, samt den fysiske oplevelse af tilstødende boliger, erhvervslejemål m.v. Det vurderes i hver enkelt sag, hvorvidt en høring er relevant.

I altansager foretages ofte naboorientering efter planloven, idet store områder af Frederiksberg er omfattet af lokalplaner med bevaringsbestemmelser. Forud for en sådan orientering kan der i dialog med ansøger være foretaget større eller mindre justeringer af projektets æstetiske udformning i henhold til vurderingsgrundlaget i "Din Nye Altan - fra idé til ibrugtagning" med tillæg. Dette er for at sikre, at det projekt som sendes i naboorientering er af en karakter, som forvaltningen har i sinde at godkende såfremt der ikke fremkommer indsigelser af væsentlig karakter. Det vil sige nye oplysninger til sagen som i væsentlig grad ændrer projektets forudsætninger og deraf følgende vurdering.

Hvis en nabo i en anden bebyggelse til et påtænkt byggeprojekt vurderes at måtte blive direkte berørt, og hvor det antages at den pågældende nabo ikke er fuldt oplyst om projektets konsekvenser i forhold til eksempelvis bebyggelsesregulerende bestemmelser i bygningsreglementet, foretages der partshøring efter forvaltningsloven. Høringsperioden er af minimum 2 ugers varighed.

Indblikksforhold til anden bebyggelse på samme grund og nabogrunde er den hyppigste årsag til, at forvaltningen afholder partshøring i forbindelse med en altanansøgning. Der kan i sjældne tilfælde også være tale om mulige skyggegener og dagslysforringelser for omgivende naboer i anden bebyggelse. Der vil forud for en partshøring, og i dialog med ansøger, være foretaget en justering af projektets omfang, såfremt den oprindelige ansøgning vurderes at medføre væsentlige nabogener. Her skelnes mellem gener af væsentlig grad, og ændringer af fysiske forhold, som ikke kan undgås ved opsætning af altaner i tæt bymæssig sammenhæng, og dermed er forventelige. Derpå partshøres de berørte naboer, som vurderes at måtte have en væsentlig, individuel interesse i disse forhold. Karakteren af eventuelle indsigelser vurderes, før der træffes afgørelse. Vurderingen af eventuelle indsigelser kan medføre, at projektet må justeres yderligere med fornyet partshøring til følge.

Naboorientering og partshøring afholdes sideløbende, såfremt begge vurderes relevant. I begge tilfælde forudsætter en administrativ afgørelse, at der ikke fremkommer indsigelser af væsentlig karakter, eller at hensynet til sådanne indsigelser er blevet indarbejdet i projektet. Såfremt ansøger i disse tilfælde ikke er enig i forvaltningens indsigelsesvurdering og ønsker at fastholde projektets udformning, vil ansøgningen blive forelagt By- og Miljøudvalget.

Høring af omgivende naboer er således meget ofte en del af sagsbehandlingen af altansager. Forvaltningen har derimod ikke praksis for at høre de enkelte husstande i den pågældende ejendom, hvor altaner søges opsat. Forvaltningen vurderer generelt, at disse husstande er vidende om, at sagen verserer og dermed har haft mulighed for at varetage deres individuelle interesser forud for udarbejdelsen af det konkrete projekt. Forvaltningen bygger endvidere praksis på, at ansøgning om byggetilladelse i henhold til byggeloven skal signeres af ejendommens ejer eller vedlægges en fuldmagt fra denne til bemyndigelse af rådgiver. Ejerforholdet kan i denne forbindelse være beskrevet som enten andelsforening, ejerforening eller udlejningsejendom. Dermed er en boligforenings, eller den fuldmagt bemyndigede rådgivers ansøgning, udtryk for ejers samlede ønske og det antages således som udgangspunkt, at alle berørte beboere i den pågældende ejendom er fuldt oplyst om projektet og dets følger for den enkelte. Dog foretages altid en konkret vurdering af, hvilke oplysninger som eventuelt savnes og hvem, der eventuelt skal høres.

Regelgrundlag

By- og Miljøområdet har i henhold til officialprincippet ansvaret for at oplyse en sag tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Det betyder, at der skal tilvejebringes det retsgrundlag og de faktiske oplysninger, som er nødvendige for at træffe en materielt lovlig og rigtig afgørelse. Officialprincippet hører til de såkaldte garantiforskrifter. Det vil sige at den er med til at garantere, at en afgørelse er lovlig og korrekt. Hvis en sag er utilstrækkeligt oplyst, kan det betyde, at afgørelsen må tilsidesættes som ugyldig. Det kan også betyde, at sagen må genoptages, så de manglende undersøgelser kan blive foretaget. Som en del af sagsbehandlingen kan der foretages høringer, i form af naboorientering eller partshøring. I byggesager vedrørende altaner vil det være relevant at undersøge byggeloven, planloven, forvaltningsloven og god forvaltningsskik for at fastslå, hvem der kan høres.

Naboorientering

Såfremt et ansøgt byggeri kræver dispensation fra en lokalplan, herunder lokalplan med bevaringsbestemmelser skal der foretages naboorientering i henhold til planloven. Orienteringen skal sendes til:

1. ejere og brugere i det område, der er omfattet af planen,
 2. naboerne til den omhandlede ejendom og andre, som efter Kommunalbestyrelsens vurdering har interesse i sagen, herunder det lokale kulturmiljøråd, og
 3. de foreninger og lignende med lokalt tilhørsforhold og klageberettigede landsdækkende foreninger og organisationer som over for kommunalbestyrelsen har fremsat skriftlig anmodning om at blive orienteret om ansøgninger
- Dispensationen kan først meddeles, når der er forløbet mindst 2 uger.

En tilsvarende naboorientering skal foretages, såfremt der ansøges om dispensation fra bestemmelser i byggeloven og de i medfør af loven fastsatte bestemmelser. Dette gælder dog ikke, hvis kommunen skønner, at dispensationen er uden større betydning for de pågældende naboer.

Partshøring

Der er pligt til at høre parter. For at være part kræver det, at man er individuelt og væsentligt berørt. Partshøring i byggesager har til formål at sikre, at parter kan varetage deres interesser i sagen. Derudover er partshøring en vigtig del af kommunens pligt til at sørge for, at en sag er tilstrækkelig oplyst, før der træffes afgørelse i sagen. Beboere vil af og til have en viden, som kommunen ikke har, om navnlig de faktiske forhold i ejendommen og det allerede eksisterende byggeri. Partshøringen kan derfor sikre, at kommunen har det bedst mulige grundlag for at træffe en korrekt afgørelse. Partshøring er også en garantiforskrift.

Statsforvaltningen har i 2017 i en konkret afgørelse til Frederiksberg Kommune anført, at andelshavere og lejere ikke kan være parter i byggesager. Dette skyldes, at disse alene har en brugsret til en andel/lejlighed og ikke ejerskab. Parten vil i disse tilfælde være andelsboligforeningen eller udlejer. Som følge heraf, vil det formentlig alene være beboere i ejerlejligheder, som eventuelt kan være parter, under forudsætning af, at disse er individuelt og væsentligt berørt. Der skal foretages en konkret vurdering i de enkelte byggesager for at fastslå, hvem der er parter i sagen.

Som ovenfor nævnt er det By- og Miljørådets pligt at træffe en korrekt og lovlig afgørelse på et oplyst grundlag. Såfremt det skønnes, at beboere i de enkelt lejligheder i samme ejendom har informationer, der vil kunne bidrage hertil, kan der foretages en partshøring i overensstemmelse med god forvaltningsskik. Denne vil ikke give beboerne partstatus og de hertil knyttede rettigheder, hvilket der skal oplyses om ved høringen.

Praksis i Københavns Kommune

Københavns Kommune foretager altid en konkret vurdering af, hvem der kan betragtes som parter i en sag. Det gør de også i altansager. Det er politisk besluttet, at man i altansager skal høre alle beboere og ejere, over hvis lejligheder der ønskes opført altaner, om dagslysforhold. Dette skal ikke betragtes som partshøringer, da der ikke er tale om lovpligtige høringer, hvilket fremgår klart af høringsbrevene. Høringerne har til formål at afdække eventuelle uafklarede forhold, som ikke er afdækkede i forbindelse med en konkret ansøgning.

By- og Miljørådets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at der er mulighed for at foretage høring af beboere i samme ejendom i forbindelse med ansøgninger om nye altaner på eksisterende etageboligejendomme, såfremt dette i den konkrete sag vurderes at kunne bidrage til oplysningsgrundlaget. Forvaltningen anbefaler, at den nuværende praksis for særskilt vurdering af høringens relevans videreføres i sin nuværende form, som værktøj i den dialogbaserede sagsbehandling af altansager.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/GH

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 9. april 2018, pkt. 110:

By- og Miljøudvalget udsatte efter drøftelse sagen.

Indstilling 9. april 2018, pkt. 110:

By- og Miljøområdet indstiller
at nærværende redegørelse tages til efterretning.

Punkt 122: Evaluering af midlertidig trafiksanering af Moltkesvej og Tesdorfsvej

05.13.10-P20-1-15

Resume

By- og Miljøudvalget besluttede i februar 2017 at gennemføre en række trafiksaneringstiltag i 5. Juni Plads-kvarteret, som en midlertidig løsning med efterfølgende evaluering i efteråret 2017. Trafiksaneringstiltagene havde til formål at begrænse uvedkommende trafik på de overvejende private fællesveje i kvarteret efter åbningen af Flintholm Svømmehal. Der er i forbindelse med evalueringen gennemført en tælling af den gennemkørende trafik i kvarteret, som viser, at der ikke er sket en ændring i den gennemkørende trafik. Andelen af uvedkommende trafik er fortsat meget begrænset, set i forhold til den totale ind- og udkørende trafik i kvarteret. Der er ikke sket nogen ændring i mængden af gennemkørende trafik i kvarteret efter svømmehallens åbning, på trods af en stigning i trafikken på Bernhard Bangs Allé. Der er samtidigt gennemført en høring af beboerne i kvarteret, som viser, at beboernes holdning til trafiksaneringstiltagene er meget delte.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet de anmodede om at få vurderet en yderligere løsningsmulighed.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at de gennemførte midlertidige trafiksaneringstiltag fjernes.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget besluttede den 6. februar 2017 at gennemføre en række trafiksaneringstiltag i 5. Juni Plads-kvarteret (Moltkesvej, Tesdorfsvej 58-90, N. Dalhoffs Vej, Storchsvej og Rostrupsvej), som en midlertidig løsning med efterfølgende evaluering i efteråret 2017. Trafiksaneringstiltagene havde til formål at begrænse uvedkommende trafik på de overvejende private fællesveje i kvarteret efter åbningen af Flintholm Svømmehal. Tiltagene bestod af lukning for indkørsel til Moltkesvej og Tesdorfsvej fra Bernhard Bangs Allé samt etablering af bump (pudebump af genbrugsgenstande) på alle veje i kvarteret. Dette blev gennemført i juni-juli 2017. På grund af den sene færdiggørelse af trafiksaneringen har forvaltningen valgt at udskyde evalueringen, så trafikanterne er tilvænnet tiltagene, og der hermed kan gennemføres en evaluering på et tilstrækkeligt grundlag.

By- og Miljøområdet har i forbindelse med evalueringen gennemført en tælling af den gennemkørende trafik i kvarteret. Der blev gennemført en tilsvarende tælling i juni 2016, dvs. inden svømmehallens åbning og etableringen af trafiksaneringstiltagene. Tællingen viser, at der ikke er sket en ændring i den gennemkørende trafik. Andelen af uvedkommende trafik er fortsat meget begrænset, set i forhold til den totale ind- og udkørende trafik i kvarteret. Det er ikke muligt at konkludere, hvorvidt trafiksaneringstiltagene har haft en effekt på den uvedkommende trafik, da den reelle effekt af svømmehallens åbning på andelen af gennemkørende trafik i 5. Juni Plads-kvarteret ikke kendes, idet trafiksaneringen blev gennemført før åbningen.

Der er samtidigt gennemført en høring af beboerne i kvarteret og herunder afholdt møde med trafikgruppen, som blev dannet i forbindelse med følgegruppemøderne i relation til opførelsen af Flintholm Svømmehal. Resultatet af den samlede høring viser, at der overordnet set er en meget blandet holdning til trafiksaneringstiltagene. Beboerne på Tesdorfsvej, Storchsvej og Rostrupsvej er generelt tilfredse med tiltagene, imens beboerne på Moltkesvej er meget delte. Det gælder både bump og lukning for indkørsel til Moltkesvej og Tesdorfsvej fra Bernhard Bangs Allé. Der er flere, der er utilfredse med omvejskørsel på grund af lukning for indkørsel fra Bernhard Bangs Allé, og der er flere, der er tilfredse med samme på grund af et oplevet fald i trafikmængden. Ligeledes er der flere, der er utilfredse med bumpene, da de opleves som unødigt generende, og der er flere, der er tilfredse med samme, da de oplever et lavere hastighedsniveau og højere tryghed ved at færdes på vejen. Endvidere er der flere der påpeger, at indkørselsforbudet ofte ikke respekteres.

Den generelle holdning til trafiksaneringen har ikke ændret sig væsentligt fra før effektueringen. Beboerne på de private fællesveje er overvejende positive, og beboerne på den offentlige del af Moltkesvej er mere skeptiske. Dette er ikke overraskende, eftersom beboerne på de private fællesveje har en forventelig interesse i at frede deres ejendom mod unødigt belastning, uagtet det reelle omfang heraf. Der er ikke sket nogen ændring i mængden af gennemkørende trafik i kvarteret efter svømmehallens åbning, på trods af en stigning i trafikken på Bernhard Bangs Allé. Dette kan skyldes, at kvarteret ikke er en attraktiv genvej for svømmehallens besøgende på grund af dets placering i vejstrukturen og de besøgendes manglende lokalkendskab. Trafiksaneringen kan ikke udelukkes fra at have en mindre effekt på de bilister, der overvejer at skyde genvej igennem kvarteret. Der er dog ikke belæg for, at andelen af gennemkørende trafik vil være over 50 % af den samlede trafik på de private fællesveje, hvis trafiksaneringen ikke var gennemført. Dette er den lovfastsatte grænse for, hvornår vejmyndigheden skal optage den private fællesvej eller gøre tiltag til at nedbringe andelen af gennemkørende

trafik. Hastighedsniveauet i kvarteret var før etableringen af bumpene, under den nuværende anbefalede hastighedsgrænse på 30 km/t. Bumpenes funktion har derfor hovedsageligt været en foranstaltning mod uvedkommende trafik. Eftersom trafikken hovedsageligt udgøres af beboertrafik, må det lave hastighedsniveau forventes opretholdt, såfremt bumpene fjernes.

Der er fire muligheder i forhold til den fremadrettede proces:

- Fjerne de midlertidige tiltag
- Fjerne de midlertidige tiltag, men genetablere tiltagene, hvis andelen af gennemkørende trafik overstiger 50% af den totale trafik
- Bibeholde de nuværende tiltag til de er udtjente
- Etablere permanente tiltag

By- og Miljøområdets vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at den reelle ændring i trafiksituationen, før og efter Flintholm Svømmehals åbning, ikke retfærdiggør den gennemførte trafiksanering. Mængden af gennemkørende trafik i 5. Juni Plads-kvarteret var minimal før svømmehallens åbning, og dette har ikke ændret sig efterfølgende. Endvidere har de etablerede bump ingen effekt, da hastighedsniveauet før effektueringen, var under den nuværende anbefalede hastighedsniveau på 30 km/t. Det anbefales derfor at fjerne den midlertidige trafiksanering, så beboernes gener ved at færdes i kvarteret i forhold til omvejskørsel og passage af bump bortfalder. Der vil stadig være skiltet med indkørselsforbud for motorkøretøjer, undtaget beboer- og ærindekørsel, ved alle indkørsler til kvarteret.

Såfremt en opfølgende tælling påviser en øget andel af gennemkørende trafik (over 50% af den samlede trafik), så kan trafiksaneringen relativ hurtigt og billigt reetableres, da den nuværende trafiksanering er udført med midlertidige og mobile elementer.

Økonomi

Restbudget til trafiksanering er cirka 220.000 kr.

Det koster cirka 15.000 kr. at fjerne den midlertidige trafiksanering og et tilsvarende beløb, hvis det skal reetableres på et senere tidspunkt.

Såfremt det besluttet at fastholde trafiksaneringen, så kan de midlertidige tiltag uden videre fastholdes. Der kan dog etableres en permanent lukning for indkørsel til Moltkesvej og Tesdorpsvej for cirka 140.000 kr. Der er afsat driftsmidler her til i budgettet. Det er ikke økonomisk muligt indenfor nuværende anlægsramme at anlægge asfaltbump, da dette vil koste minimum 400.000 kr.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/CGM

Bilag

Midlertid lukning for indkørsel

Tælling af gennemkørende trafik

Trafiksanering - oversigtsplan

Høringssvar

Punkt 123: Endelig vedtagelse af lokalplan 211 for senioregnede boliger på Bernhard Bangs Allé 17

01.02.05-P16-2-17

Resume

By- og Miljøudvalget skal tage stilling til om forslag til Lokalplan 211 skal vedtages endeligt med tilhørende ændringsforslag. Lokalplanforslaget muliggør etablering af senioregnede boliger på Bernhard Bangs Allé 17.

Beslutning

Et flertal i By- og Miljøudvalget (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank, Helle Sjelle, Thyge Enevoldsen, Ruben Kidde og Balder Mørk Andersen) vedtog Lokalplan 211 endeligt med de foreslåede ændringer.

Et mindretal i By- og Miljøudvalget (Anja Camilla Jensen) undlod at stemme.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,
at Lokalplan 211 vedtages endeligt med de foreslåede ændringer.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget behandlede den 19. september 2016 startredegørelse for opførelse af seniorboliger på Bernhard Bangs Allé 17 og vedtog efter besigtigelse den 31. oktober 2016 at igangsætte udarbejdelse af lokalplan for en ny bebyggelse på Bernhard Bangs Allé 17 til boligformål i form af senioregnede boliger.

By- og Miljøområdet blev ved vedtagelse af startredegørelse anmodet om at arbejde videre med det arkitektoniske udtryk samt en større spredning på boligstørrelsen. Dette er indarbejdet i lokalplanforslaget. Forvaltningen blev også anmodet om, hvorvidt der kunne stilles krav om 25% almene boliger. Bygherre oplyste, at det ikke var muligt at indarbejde dette i projektet. By- og Miljøudvalget tog dette til efterretning på mødet den 16. januar 2017.

Der er indgået en frivillig aftale om etablering af flygtningeboliger i 4 lejligheder i forhuset mod Bernhard Bangs Allé, hvor 11 værelser kan benyttes til dette formål ved førsteudlejning.

By og Miljøudvalget vedtog den 27. november 2017 at offentliggøre forslag til Lokalplan 211 i en periode på 8 uger, at afholde "åbent hus", samt at der ikke udarbejdes miljøvurdering.

Lokalplanen vurderes ikke at være principiel, som det fremgik af den politisk behandling af startredegørelsen og behandling af forslag til Lokalplan 211 ved By og Miljøudvalget. Således er den endelige vedtagelse af lokalplanen delegeret til By- og Miljøudvalget.

Forslag til lokalplan

Lokalplanområdet afgrænses af Bernhard Bangs Allé mod nord og metrobanelegemet mod syd. Lokalplanområdet ligger i kort afstand fra både Flintholm Station og Lindevang Station og er stationsnært område. KU.BE og Flintholm Svømmehal ligger vest for lokalplanområdet. Det er et område med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Lokalplanområdet er ikke omfattet af bevaringsværdige bygninger, og ejendommen har ikke hidtil været omfattet af en lokalplan.

Formålet med denne lokalplan er at skabe mulighed for at nedrive de eksisterende bygninger og opføre en ny bebyggelse til boligformål egnet til seniorer. Ejendommen Bernhard Bangs Allé 17 anvendes i dag til fitnesscenter, lager- og kontorfunktioner.

Lokalplanområdet udlægges til boligformål med helårsbeboelse, og bebyggelsen opføres som etageboliger målrettet seniorer. Lokalplanen muliggør en bebyggelse på maksimalt 4.650 m² med boliger fra ca. 70 m² til 150 m² og med en gennemsnitlig lejlighedsstørrelse på ca. 100 m². Der kan etableres 46 nye senioregnede boliger. Desuden etableres der fælleslokale til sociale aktiviteter for beboerne.

Lokalplanen muliggør opførelse af en ny bebyggelse med en bebyggelsesprocent på 150 opført i 4-6 etager. Parkering etableres i parkeringskælder under lokalplanområdet. Lokalplanen åbner derved op for bedre udnyttelse af terræn til grønne opholdsarealer.

Arkitektur:

Bygningerne placeres og udformes, så disse tilpasses de omkringliggende bygninger, og der tages udgangspunkt i naboejendommenes struktur med et forhus mod Bernhard Bangs Allé og et baghus mod metrobanen. De nyopførte bygninger vil indpasses i gadebilledet ved etableringen af en grøn kantzone mellem hus og gade. Bygningerne vil fremstå enkle og med en stram geometri, i tråd med naboejendommene på Bernhard Bangs Allé. Bygningerne skal udføres i blankt murværk og tegltage i en lys gråbrun tone. Bygningerne vil således fremstå med egen identitet, men vil også sikre en kontinuitet i gadeforløbet.

Seniorer vil i fremtiden være en mindre homogen befolkningsgruppe, hvor nogle har behov for let adgang samt hjælp i boligen, men hvor andre vil være selvhjulpne. Boligerne er indrettet, så de kan tilpasses til ændrede behov, samt at aftagende mobilitet kan imødegås i form af let adgang til boligerne med elevator, rummelige badeværelser, ingen dørtrin og store altaner. Dette er med til at fremtidssikre boligerne.

Ude og opholdsarealer:

Der er i udarbejdelsen af lokalplanen lagt vægt på at skabe ude- og opholdsarealer af høj kvalitet. Opholdsarealer etableres på både terræn, terrasser og på tagflader som tagterrasse med orangeri samt ved private altaner. Der etableres opholdsarealer mellem bygningerne og mellem baghus og metrolinjen, og der vil være sol på forskellige tidspunkter på opholdsarealerne, så disse kan benyttes til sociale aktiviteter året rundt.

Ifølge kommuneplanen skal der etableres minimum 50% opholdsarealer af etagearealet. I dette projekt vil der være ca. 2.700 m² opholdsarealer svarende til 58%.

Skyggevirkninger:

Der er i udformningen lagt vægt på at tilgodese behov for sol og udsynsforhold både for beboerne og for naboerne. Skyggediagrammer fremgår af lokalplansforslagets redegørelse.

Vejadgang og parkering:

Parkering skal håndteres på egen grund, og der tages udgangspunkt i normerne fastsat i Kommuneplan 2017 for parkering. Ved etablering af parkeringskældre under ejendommens ubebyggede arealer skal det sikres, at friarealer på terræn over parkeringskældrene kan beplantes med træer.

Vejadgang til området skal foregå fra Bernhard Bangs Allé via fælles overkørsel med Bernhard Bangs Allé nr. 1-15. Der er udarbejdet en betinget købsaftale angående magelæg underskrevet af begge parter.

Der skal i alt anlægges 51 parkeringspladser i konstruktion. 46 parkeringspladser skal anlægges til de nye senioregnede boliger samt yderligere 5 parkeringspladser, som skal erstatte de parkeringspladser, der nedlægges som følge af magelægsaftalen og etablering af fælles overkørsel. Der skal anlægges mindst 92 cykelparkeringspladser på terræn og i konstruktion.

Høring:

Forslag til Lokalplan 211 har været offentliggjort i perioden fra den 20. december 2017 til den 14. februar 2018. I perioden indkom 6 høringssvar.

Overordnet omhandler de 6 indkomne høringssvar bekymring over udsyn ved udkørsel til Bernhard Bangs Allé fra fællesvej, sikring af hensigtsmæssig parkering, vendeplads og holdeplads, ønske om at ændre vinduestyperne i byggeriet, at der tages tilstrækkeligt hensyn til støjgener fra metroen, at udearealernes belægning udføres i et skridsikkert materiale, ønske om mulighed for brug af alternative materialer til udførelse af facaderne og detaljeringen i byggeriet, ønske om at der stilles krav om etablering af yderligere 5 parkeringspladser til brug af Ejerforeningen Dalgasvænge, grundet nedlæggelse af 5 parkeringspladser ved fælles overkørsel med Bernhard Bangs Allé nr. 15.

Metroselskabet har indsendt bemærkning om at der inden for 5 meter fra banehegn ikke må terrænreguleres, at der 30 m fra nærmeste spormidte ikke etableres beplantning, der kan hindre udsyn til advarselsskilte på indfætningsvæg, og at der ikke kan etableres høj beplantning mod metroen som kan anses for at være til fare for Metro, at gravearbejde ikke må være til fare for metroen samt at udformningen af tagkonstruktionerne skal sikre, at der ikke kan ske nedfald fra bygningen til skade for metroen. Forvaltningen har været i dialog med Metroselskabet, som ud fra supplerende tegninger fra bygherre, har oplyst, at Metroselskabet ingen indvendinger har mod lokalplanens vedtagelse. Høringssvarene er nøjere gennemgået i vedlagte høringsnotat, hvor hvert enkelt høringssvar er behandlet og vurderet.

Forslag til ændringer og justeringer til lokalplanen:

På baggrund af indkomne høringssvar foreslår forvaltningen, at der i forbindelse med den endelige vedtagelse foretages følgende ændringer og justeringer af planen:

- at der skal etableres en vendeplads ved indkørslen til Bernhard Bangs Allé 1-17, hvor korttidsparkering kan tillades. Vendepladsen må ikke streges op, og skal fremstå som en integreret del af forpladsen,
- at der skal etableres adgang til gårdanlægget, således at adgang for redningskøretøjer og flyttebiler kan sikres,

- at der skal indarbejdes yderligere 5 parkeringspladser i projektet, grundet nedlæggelse af 5 parkeringspladser ved fælles overkørsel med Bernhard Bangs Allé nr. 15. Der skal således etableres 46 parkeringspladser i forhold til den nye bebyggelse i lokalplansområdet, samt yderligere 5 parkeringspladser, som stilles til rådighed for beboere i Bernhard Bangs Allé 1-15. Således vil der stilles et samlet krav om 51 p-pladser, som skal etableres i parkeringskælder,
- at kravet om indfarvede fuger så tæt på facadestenens farve som muligt bør udgå. Fuger skal dog fremstå i en ensartet tone, uden tydelige gennemgående lodrette eller vandrette fuger,
- at formuleringen omkring brug af zink til facader og tagrender, nedløbsrør, inddækning mv. erstattes, således at disse elementer skal udføres i mat metal, der patinerer over tid,
- at lokalplanen skal stille krav om, at der ikke må terrænreguleres i 5 m fra fod af banevæg,
- at dele af beplantningen langs banevæggen til metroen skal udformes som buske i stedet for træer, således at problematikken forbundet med træer, som kan hindre udsyn til skiltning og udsyn fra metroen samt mulig nedfald af grene på metro, undgås.

By- og Miljøområdets vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at projektet vil bidrage positivt til lokalområdet. By- og Miljøområdet vurderer, at den foreslåede bebyggelse vil være af høj kvalitet, skabe attraktive grønne opholdsarealer og fælleslokaler, sikre en offentlig tilgængelig stiforbindelse igennem området langs metroen og sikre gode parkeringsforhold for beboerne.

Det vurderes, at det varierede etagebyggeri i 4 til 6 etager indpasser sig godt i gadebilledet. Bygningerne er placeret, udformet og tilpasset til de omkringliggende bygninger, og bebyggelsen fremstår med egen identitet.

Det vurderes, at byggeriet vil have en begrænset indflydelse på biltrafikken i området. De eksisterende erhvervsfunktioner vurderes at være besøgsintensive erhverv med trafik hele dagen. Boliger vurderes derimod ikke at være trafikintensiv anvendelse.

Det vurderes, at skyggeforholdene ikke vil være væsentligt anderledes end ved den eksisterende bebyggelse. Skyggeforholdene vurderes derfor ikke at være væsentlige taget i betragtning af, at der er tale om nybyggeri i en tæt bebygget by.

Forvaltningen vurderer, at lokalplanforslaget kan vedtages med nævnte ændringsforslag.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
JD/MD

Bilag

Høringssvar 1_Wagn Madsen

Høringssvar 2_Handikaprådet

Høringssvar 3_Ældrerådet

Høringssvar 4_Viggo Johannsen

Høringssvar 5_EF Dalgasvænge ved Jan Nielsen

Høringssvar 6 samt dialog_Metroselskabet

Indsigelsesbehandling

Endelig_ LP 211_05.04.2018

Punkt 124: Udskiftning af vejbelysning 2018 - disponering af midler

05.01.12-G01-1-18

Resume

Der er på budget 2018 afsat 2,5 mio. kr. til udskiftning af vejbelysning. Det foreslås, at midlerne, som de foregående år, disponeres til udskiftning af udfasede lyskilder, dels i overensstemmelse med Ecodesigndirektivet fra 2009 (direktivet foreskriver, at de mindst energieffektive lyskilder skal udfases over en periode), dels kommunens beslutning om at halvere udslippet af CO₂ og energiforbruget fra 2005 til 2020.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog at disponere 2,5 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018, til udskiftning af vejbelysning som foreslået.

Udvalget anmodede om at få vurderet muligheden for at få en privat leverandør til at levere ny belysning og efterfølgende drift heraf.

Udvalget anmodede desuden om at få vurderet, om der er steder, hvor lysniveauet er blevet lavere som følge af udskiftning af vejbelysningen.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller at der disponeres 2,5 mio. kr., finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018, til udskiftning af vejbelysning som foreslået.

Sagsfremstilling

På budget 2018 er der afsat en pulje på 2,5 mio. kr. til udskiftning af udtjent vejbelysning. Midlerne foreslåes anvendt til udskiftning af energitunge lyskilder, i overensstemmelse med EU's Ecodesigndirektiv fra 2009 der foreskriver, at de mindst energieffektive lyskilder skal udfases.

Baggrund

Frederiksberg Kommune ejer og vedligeholder i alt ca. 7.000 vejbelysningsarmaturer med i alt ca. 7.400 lyskilder. Vejbelysningen på Frederiksberg har en årlig brændetid på ca. 4.000 timer.

Vejbelysningsarmaturerne er enten monteret på master eller ophængt i wirer. På Frederiksberg er der godt 2.500 wireophængte armaturer. Øvrige er hovedsagligt monteret på master og enkelte på væg eller nedsat i belægninger. Hovedparten af armaturerne oplyser byens veje, stier og pladser, men enkelte bruges til effektbelysning, som for eksempel oplysning af træer og bygninger.

Målsætninger

Med den Strategiske Energiplan fra 2013 blev der sat en række pejlemærker for Frederiksbergs energisystem. For Frederiksberg, som geografisk område, betyder det, at der fra 2005 til udgangen af 2020 skal være opnået en reduktion på 50 % i udslippet af CO₂. I 2030 skal reduktionen være på 85 %. Allerede tilbage i 2008 havde Frederiksberg Kommune tilsluttet sig klimakommuneaftalen, der betød, at kommunen ville nedbringe sit eget udslip af CO₂ med 2 % årligt i en 5-årig periode. I 2013 blev aftalen forlænget frem til 2020, og målsætningen blev samtidig hævet fra 2 % til 3 % årligt.

I 2009 udsendte EU Ecodesigndirektivet, der blandt andet stiller krav til en række lyskilder, herunder lysstofrør og højtryksdamplamper. I praksis betyder direktivet, at lysstofrør skulle være udfaset ved udgangen af 2017. På Frederiksberg er de fleste lysstofrør nu udfaset, og der henstår kun et begrænset antal at blive udskiftet. Kommunen har påbegyndt udskiftningen af kviksløvliskilder, der pt. udgør ca. 10 %.

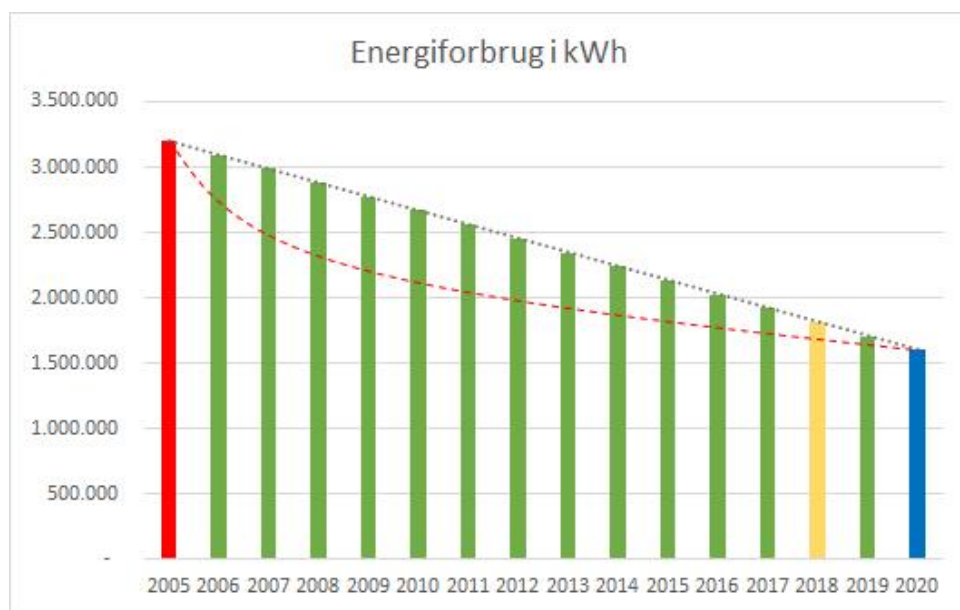
I 2016 vedtog By- og Miljøudvalget "Belysningsstrategi for Frederiksberg Kommune". Målsætningen med strategien er, at:

- styrke identitet og infrastruktur
- skabe attraktive og levende bymiljøer
- øge trafiksikkerheden og trygheden
- øge fremkommelighed for gående, cyklister og den kollektive trafik
- reducere både energiforbruget og CO₂-udslippet med minimum 50 % fra 2005 til udgangen af 2020

- fastholde Frederiksberg som en af landets fremmeste kommuner i udvikling og brug af innovative løsninger
- minimere lysforureningen (unødvendig spredning af lys)
- understøtte aktivitet, sundhed, rekreation og ophold i byens rum.

Med strategien er der dermed sat et eksplicit mål for energioptimeringen af vejbelysningen. Målet om at nedbringe udslippet af CO₂, er et parameter, der ikke alene afhænger af udskiftningen fra energitunge til energivenlige lyskilder, men i lige så høj grad er afhængigt af den indkøbte strøm. Jo mere grøn strøm der indkøbes, jo lavere CO₂-udslip opnås. Målet om en halvering af CO₂-udslippet er stort set opnået, alene ved at der er indkøbt grøn strøm.

Energiforbruget, målt i kWh eller MWh, afhænger derimod helt og holdent af det udstyr kommunen har, hvilket vil sige effekten i lyskilder, styringen og antallet af brændetimer. Alle parametre som kommunen selv kan regulere på. Energiforbruget er dermed den bedste indikator for opfyldelsen af kommunens målsætning og afspejles ligeledes direkte i omkostningerne.

I 2005 var forbruget på ca. 3,2 mio. kWh. I 2020 er målet derfor at nå ned på et forbrug på ca. 1,6 mio. kWh. Figuren herover viser således målsætningen set i en lineær udvikling. Udgangspunktet er dog typisk, at de største reduktioner opnås i de første år, hvor det er de lavthængende frugter, der høstes først i og med, at det er de særligt energitunge (høj wattage) lyskilder, der udskiftes til LED med et væsentligt lavere energiforbrug (lav wattage). De lyskilder, der udskiftes i de sidste år, vil være lyskilder, hvor wattagen i forvejen er relativ lav, og de opnåede reduktioner derfor tilsvarende lavere. Denne situation er søgt illustreret ved den stiplede, røde linje. De nyeste tal viser, at forbruget i 2017 ligger i underkanten af 2 mio. kWh.

Udskiftningsstrategi

Vejbelysningen på Frederiksberg er ikke en "homogen masse". Den består af forskellige typer af lyskilder, forskellige typer af armaturer og forskellige typer af ophæng, herunder med forskellige mastetyper.

Afsættet for udskiftningen er primært at udskifte energitunge lyskilder med mindre energiforbrugende, herunder opfyldelse af EU-regler herom. Lyskilderne udskiftes til LED. Med henblik på at opnå yderligere energi og CO₂-besparelse, er der behov for at udskifte alle de armaturer, der er over 30 år gamle. Disse bør udskiftes indenfor de næste 3-5 år.

Ud over at skifte selve lyskilden til en mindre energiforbrugende indføres generelt ny styring af lyskilderne, således at der yderligere reduceres i energiforbruget gennem en mere intelligent styring. Den intelligente styring suppleres en række steder af sensor-styring. Vejbelysningen bidrager således til Smart City-strategien, hvor vi i langt højere grad, via en webbaseret løsning, kan styre belysningen og dermed "nøjes" med den tilstrækkelige belysning efter behov. I sit yderste, kan hvert armatur styres individuelt med sin egen belysningsprofil.

Master/ophæng er i mange tilfælde i en tilstand, hvor disse også har behov for udskiftning. En udskiftning af disse bidrager dog ikke til reduktioner i energiforbrug. Master/ophæng udskiftes derfor primært, hvor det af sikkerhedsmæssige hensyn skønnes nødvendigt.

Udskiftninger i 2018

Der er pt. udskiftet ca. 1.000 armaturer til LED, heraf er de ca. 800 med styring. I 2018 anbefales det, at de sidste energitunge lyskilder udskiftes til LED. Heri indgår såvel hele vejstrækninger, som delstrækninger og enkeltarmaturer på enkelte veje.

Udskiftningen koordineres desuden med øvrige, større anlægsprojekter.

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at den foreslåede udskiftning i 2018 bidrager til udfasningen af energitunge lyskilder til mere energieffektive, og således understøtter målsætningen i forhold til nedbringelse af energiforbruget og CO₂-udslippet. Samtidig vil der opnås en bedre belysning, der øger sikkerheden og trygheden. Udskiftningen vil også betyde, med en indsats, der intensiveres i de kommende år, at Frederiksberg får en moderne, mere tidssvarende og fremtidssikker belysning, der lever op til Smart City-strategien. For at nå målsætningen om en halvering af energiforbruget i 2020, er det vigtigt at fastholde den nuværende indsats med de midler, der er afsat i overslagsårene.

Økonomi

Der er afsat 2,5 mio. kr i 2018 til udskiftning af vejbelysningen, som foreslås disponeret til udskiftning af armaturer og master. Der var oprindeligt afsat 4 mio. kr. til vejbelysning i 2018, men der blev i 2017 fremrykket 1,5 mio. kr. Derfor er budgettet i 2018 på 2,5 mio. kr.

Fra 2019 og i overslagsårene er der afsat 4 mio. kr., som ikke alene vil gå til udskiftning af udfasede lyskilder, men også til investeringer i mere intelligent belysning, så de kan opfylde de forudsætninger, der ligger i Smart City-strategien.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget.
ML/PR/NK

Bilag

Belysningsstrategi

Disponering af pulje til renovering af vejbelysning inkl. master

Punkt 125: Værnedamsvej 7-9, Etablering af 3 selvstændige boliger i tagetagen

02.34.00-P19-1140-17

Resume

By- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om tilladelse til at etablere 3 nye selvstændige boliger i ejendommens tagetage.

Sagen forelægges By- og Miljøudvalget til en principiel stillingtagen, da nye selvstændige boliger kræver dispensation fra bygningsreglementets bestemmelser for så vidt angår krav om bilparkeringspladser og opholdsarealer samt dispensation fra lokalplan 79 for så vidt angår bevaringsbestemmelserne.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet de anmodede om en besigtigelse.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, hvorvidt der skal meddeles principiel tilladelse til etablering af 3 nye selvstændige lejligheder i eksisterende tagetage, og at der i den forbindelse

1. dispenseres fra bevaringsbestemmelserne i lokalplan 79 til at forhøje tagkippen med op til 0,5 m, forhøje 3 bagtrappetårne med op til 0,94 m for etablering af elevatorer, etablere 6 kviste og 4 tagvinduer mod gadesiden samt 3 kvistaltaner og 5 tagvinduer til gårdsiden,
2. dispenseres fra bygningsreglementets bestemmelser om etablering af bilparkeringspladser mod indbetaling til parkeringsfonden i henhold til gældende takstblad,
3. dispenseres fra bygningsreglementets bestemmelser om opholdsarealer ved etablering af nye boliger samt
4. at projektet forelægges for By- og Miljøudvalget igen, såfremt der kommer væsentlige indsigelser i forbindelse med naboorientering og partshøring.

Sagsfremstilling

By- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om tilladelse til at etablere 3 nye selvstændige boliger i tagetagen på ejendommen Værnedamsvej 7-9. Ejendommen ejes af DK Resi Propco Svend ApS, og er en udlejningsejendom.

Ejendommen er beliggende i området, som forventeligt vil undergå en udvikling i forbindelse med Den Franske Skoles fraflytning.

Ejendommen består af 2 forhuse i 5 etager med kælder og loftetage og en sammenbygget erhvervsbygning i baggården i 1 og 2 etager med tagetage, der i BBR er registreret til engroshandel og lager. Der er i forhusene ialt 12 beboelseslejligheder og 5 erhvervslejligheder. Tagetagen er med traditionelt københavnertag og indrettet med tørreloft og pulterrum. Dagslysindtaget til loftet kommer fra små ovenlysvinduer. Kælderetagen er indrettet med blandt andet fyrrum og disponible kælderrum. Gårdarealet er i dag indrettet med dels grønt opholdsareal, dels asfalteret areal til færdsel og bil- og cykelparkering, udhusbebyggelse samt yderligere et afsondret baggårdsareal bag erhvervsbygning i baggården.

Mod gaden fremstår ejendommen, som 2 huse, med hver sin facade i blank mur i henholdsvis gule og røde mursten og hver sin karakter og udsmykning. De 2 forhuse er opført i 1884 og 1900. På gårdsiden fremstår bygningerne inklusive sidefløjen, som én sammenhængende gårdfacade, med enkel, gul pudset overflade uden detaljering, isat to- og trefagsvinduer og fremtrædende bagtrappetårne.

Der søges om tilladelse til at ombygge loftetagen til 3 nye selvstændige boliger på 101,6 m², 91,2 m² og 101,1 m². Herefter vil ejendommen være med 6 beboelseslag.

Ansøger oplyser, at beboerne i ejendommen er orienteret af ejer om nye boliger i tagetagen.

Byggearbejdet omfatter etablering af 3 elevatorer med stop på alle etager (inkl. kælder) i ejendommens tidligere 3 bagtrapperum således, at alle lejligheder i ejendommen, samt kælderen får niveaufri adgang. Forhusenes bagtrappetårne forhøjes op over tagets højde med ca. 80 cm og på sidefløjen med ca. 94 cm. For at opnå tilstrækkelig loftshøjde i de nye boliger, ønskes taget hævet med ca. 0,5 m. Tagets hældning og materialekarakter bevares. De 2 nabo ejendomme har lavere eller cirka samme højde, som den ansøgte ejendom.

Til de 3 nye lejligheder etableres 3 køkkener, 3 badeværelser, 3 kvistaltaner, 6 kviste mod gaden, 9 nye tagvinduer i tagetagen, 4 mod gaden og 5 mod gården. I kælderetagen etableres 15 nye pulterrum til alle beboelseslejligheder til erstatning for de eksisterende depotrum i tagetagen.

Derudover begrønnes det fælles gårdareal.

Der søges om dispensation fra kravet om etablering af 3 bilparkeringspladser i forbindelse med de nye boliger ved indbetaling til Fredeiksberg Kommunes Parkeringsfond. Endvidere reduceres eksisterende bilparkeringspladser i gården (2 pladser) for etablering af yderligere opholdsareal. Ialt mangler projektet 5 bilparkeringspladser.

Bruttoetagearealet for de 3 nye lejligheder er oplyst til 293 m². Det samlede bruttoetageareal er herefter oplyst til 2.227 m². Bebyggelsesprocenten for ejendommen på 190 ændres ikke, idet indretningen af de ansøgte boliger sker i den eksisterende tagetage, som allerede indgår i beregningen af ejendommens bebyggelsesprocent. Det samlede areal af nye altaner er oplyst til at være 4 m².

Opholdsarealet er den del af ejendommen, der kan indrettes og anvendes til ophold. Det vil sige det matrikulære areal fratrasket bygninger, vejareal, parkeringsareal til biler og cykler, affaldsopbevaring, arealer til færdsel mv. Arealer af altaner og tagterrasser kan tillægges, når der samtidig er opholdsarealer på terræn.

Af denne ejendoms matrikulære areal på 1.164 m², er 81 m² udlagt til vej og cirka 540 m² er bebygget areal. Ansøger oplyser, at det eksisterende opholdsareal udgør 138 m², hvilket svarer til cirka 7,1% af bruttoetagearealet. Det resterende areal er færdselarealer, parkering, affaldsopbevaring og lignende. Med det ansøgte øges opholdsarealet til 297 m², hvilket svarer til cirka 13,3% af det fremtidige bruttoetageareal. En del af det flisebelagte opholdsareal udgør, ifølge ansøger, tillige adgangsareal for gående til erhvervsbygningen i baggården, idet bygningen har adgangsdøre i facaden mod gård.

Regelgrundlag:

Ejendommen er omfattet af Lokalplan 79 med bevarende bestemmelser.

Ejendommen er tillige omfattet af Lokalplan 76, der fastsætter anvendelsen til bolig.

Ejendommen er beliggende i kommuneplanens rammeområde 7.C.2, der udlægger området til blandede byfunktioner med en maksimal bebyggelsesprocent på 150 og et maksimalt etageantal på 6.

Værnedamsvej 9 fra 1900 har bevaringsværdi 4, og er udpeget med høj bevaringsværdi i kommuneplanen. Værnedamsvej 7 fra 1884 har bevaringsværdi 5.

Jf. Bygningsreglement 2015 kap. 2.4.1, stk.1: "...skal til en bebyggelse udlægges opholdsarealer af en passende størrelse i forhold til bebyggelsens benyttelse, omfang og beliggenhed." Den passende størrelse er nærmere defineret i Kommuneplan 2017 til at være 50% af boligarealet, samt 10% af erhvervsarealet.

Jf. Bygningsreglement 2015 kap. 2.4.2, stk.1: "... skal udlægges tilstrækkelige parkeringsarealer." Det tilstrækkelige antal er nærmere defineret i Kommuneplan 2017 til at være en bilparkeringsplads pr. bolig.

En tilladelse vil kræve dispensation fra lokalplan 79, bevaringsbestemmelser samt fra Bygningsreglement 2015 kapitel 2.4.1, stk.1 om opholdsarealer og 2.4.2, stk. 1 om parkeringsarealer.

Efter bygningsreglementet skal der endvidere foretages en helhedsvurdering af projektet ud fra den sammenhæng, som byggeriet indgår i. Der er fremsendt skyggediagrammer, der beskriver de fremtidige skyggeforhold ved jævndøgn (marts) og sommertilværd (juni). Bebyggelsesprocenten for ejendommen øges ikke ved det ansøgte.

Nærværende sag er et eksempel på boligtilvækst i eksisterende ejendom i området øst for Fasanvejslinjen, hvor der er særligt pres på bilparkerings- og opholdsarealer. En eventuel principiel tilladelse skal således overvejes i relation til den bykvalitet, der opnås. Der skal foretages en konkret vurdering og afvejning af projektets kvalitet sammenholdt med de udfordringer, som øgede krav til bilparkerings- og opholdsarealer øst for Fasanvejslinjen afstedkommer, når boligmassen udvides i den eksisterende bebyggelse i dette område.

Såfremt der ikke mistes bevaringsværdier, og projektet samtidig tilfører andre værdier, for eksempel øget tilgængelighed, forskønnelse og mere tidssvarende boliger, kan en konkret vurdering af kvalitetene i projektet i forhold til dispensationsbehovet i projektet føre til dispensation.

Hvis der ikke sker forbedringer set i byens perspektiv, eller tabes kvaliteter, for eksempel væsentlige bevaringsværdier, vil der som udgangspunkt ikke kunne forventes tilladelse.

En dispensation skal således overvejes i relation til den øgede bykvalitet, som projektet medfører.

By- og Miljøområdet vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at projektet vil tilføre kvalitet til byen ved, at det fælles gårdrum, som idag er delvist asfaltbelagt, begrønnes og indrettes til forskellige former for ophold. Opholdsarealet udvides med det viste projekt med 161 m² på terræn og dertil 4 m² nye altaner. Det kommer de eksisterende beboere til gode med et grønt uderum, ligesom det vil øge biodiversiteten og begrænse og forsinke regnvandsstrømmen til kloakken.

Ejendommen opgraderes energimæssigt med en ny isoleret tagkonstruktion, der løftes 50 cm, og alle ejendommens lejligheder og kælder får niveaufri adgang.

På den anden side er det ikke muligt at anlægge de 3 nye bilparkeringspladser på grunden samt erstatning for de 2 eksisterende bilparkeringspladser, der udgår, og kravet om opholdsarealer er heller ikke opfyldt.

I forhold til ejendommens ydre udtryk anbefales det at arbejde videre med projektet for yderligere tilpasning til den eksisterende bebyggelse.

Forvaltningens samlede vurdering er, at de bymæssige kvaliteter, som projektet tilfører, opvejer, at projektet ikke lever op til lokalplanens krav om opholdsarealer og bilparkering, idet der med det ansøgte mangler 5 bilparkeringspladser på grunden.

Samlet set kan projektet derfor anbefales.

Økonomi

Såfremt der dispenseres fra bilparkeringskravet, skal der i henhold til parkeringsfondens takstblad indbetales 262.020 kr. pr. bilparkeringsplads. Frederiksberg Kommune skal indbetale et tilsvarende beløb. Er bilparkeringspladsen ikke anlagt senest 5 år efter en evt. tilladelse tilbagebetales det indbetalte beløb.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/DH

Bilag

Bilag 1 _Illustrationer fra ansøger

Bilag 2 _tegninger

Bilag 3 _facadevisualiseringer

Bilag 4 _ansøgningsbrev

Bilag 5 _tillæg til ansøgning

Punkt 126: Godkendelse af projektforslag for skybrudsprojektet på P.G. Ramms Allé

05.01.02-G01-2-18

Resume

Skybrudsprojektet på P.G.Ramms Allé fremlægges til godkendelse. Projektet omfatter strækningen fra H. Schneekloths Vej frem til Dalgas Boulevard. Projektets formål er at lede skybrudsvandet på denne strækning til det forsinkelsesbassin, som er ved at blive etableret i skolegården på Lindevangsskolen. Langs den sydlige side af P.G. Ramms Allé vil der blive etableret et sammenhængende regnvandsbed, som skal hjælpe med at forsinke og føre vandet frem til forsinkelsebassinet. Bedet tilplantes med træer og insektvenlige stauder.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog at godkende det fremlagte projektforslag for skybrudsprojektet på P.G. Ramms Allé.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,
at det fremlagte projektforslag for skybrudsprojektet på P.G. Ramms Allé godkendes

Sagsfremstilling

For at opfylde kommunens målsætninger for klimatilpasning af Frederiksberg er der opnået mulighed for finansiering af en lang række skybrudsprojekter via takstmidler i kraft af godkendelsen af den fælles rammeansøgning sammen med Frederiksberg Forsyning. På sigt vil etableringen af skybrudsprojekterne gøre byen mere robust over for fremtidige skybrudshændelser.

Skybrudsprojektet på P.G. Ramms Allé er et af disse projekter. Igangsættelsen og finansieringen blev oprindeligt godkendt i forbindelse med vedtagelsen af skybrudspakken for 2018.

Projektforslaget:

Skybrudprojektet er en mindre forsinkelsesvej, hvis formål er at opsamle, forsinke og lede skybrudsvand fra området frem til det forsinkelsesbassin, som er ved at blive anlagt i og under skolegården på Lindevangsskolen. Her vil vandet blive tilbageholdt og forsinket, før det når til kloakken. På denne måde udnyttes den eksisterende kapacitet i den eksisterende kloak i spidsbelastningsperioder bedre, og risikoen for oversvømmelser i tilfælde af skybrud mindskes.

Langs den sydlige side af vejen etableres der et regnvandsbed i ca. 2 meters bredde.

Regnvandet fra fortov, cykelstier og vejen vil blive ført til regnbedet, hvor det forsinkes, og derefter ledes videre til forsinkelse bassinet på 1.500 m³ i skolegården. Når forsinkelsesbassinet i skolegården er fyldt, hvilket kun burde forekomme en gang hvert 100 år, vil der være overløb til kloakken. Projektet forventes anlagt i forsommeren 2018 og være færdig inden efteråret 2018, se bilag P.G.Ramms Allé _projektforslag og Illustration.

Beplantning

På den sydlige side af vejen, hvor regnbedet skal anlægges, står der i dag 5 lindetræer. Disse 5 træer lider under forringede vækstbetingelser samt større sår på grenene, som kan medføre ødelæggende sygdom. Det vurderes, at træerne står til at blive udskiftet, og det er derfor økonomisk fordelagtigt at gøre dette i forbindelse med skybrudsprojektet.

I regnvandsbedet plantes fem nye træer med ca. samme placering som de eksisterende træer for at sikre vejens allé præg. Derudover tilplantes bedet med stauder og græsser. Plantevalget sker i samarbejde med KU-science og deres projekt BIOLAR, som er et forskningsprojekt, hvor man forsøger at finde frem til de planter, som særlig trives i regnvandsbede og samtidig tiltrækker bier og insekter. Der er i plantevalget også lagt vægt på at hjemmehørende arter prioriteres højt, se bilag: P.G. Ramms Allé _træfældning og Illustration.

Vejensudformning

Der ændres ikke på den eksisterende kørebanes bredde og placering. Det sydlige fortov reduceres i bredde. I dag består fortovet af 3 række fortovsfliser og en bred yderkant af chausséen. Dette ændres til 2 rækker fortovs fliser og 2 rækker chausséen på yderkant, hvilket er standard fortovsbredde. Cykelstien flyttes tættere på fortovet, og den eksisterende bredde vil blive bevaret. De eksisterende plantebede ved træerne bliver omlagt til et sammenhængende regnvandsbed, og de nye træer placeres i dette bed. Regnbedet vil få en bredde på ca. 2 meter.

Bilparkering

Der er i dag længdeparkering i begge sider af vejen. Der vil med den nye udformning ikke blive ændret på, hverken placeringen eller antallet af bilparkeringspladser.

Beboerhøring

Beboerne i området er blevet hørt om projektet. Høringen er sket via udsendelse af orienteringsbrev den 23. marts 2018 med mulighed for kommentering frem til den 6 april 2018. Der er ikke indkommet nogle kommentarer eller indsigelser i forbindelse med høringen.

By- og Miljøområdets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at dette skybrudsprojekt vil bidrage til at opnå kommunens overordnede målsætninger for klimatilpasningen. Derudover vil det skabe et grønt og mere attraktivt byrum med fokus på bier og insekter.

Økonomi

Midlerne til anlæg af skybrudsprojektet på P.G.Ramms Allé er tidligere blevet bevilget i forbindelse med godkendelsen af Skybrudspakken for 2018.

Det samlede projekt vurderes at koste 1,67 mio. kr. De 0,92 mio. kr. finansieres af pulje til Grønne veje i det vestlige Frederiksberg (takstfinansieret) samt 0,75 mio. kr. (skattefinansierede) i skybrudspakken 2018.

Afledt drift på projektet vurderes til 55.000 kr. pr. år. De løbende driftsudgifter vedrørende klimatilpasningsprojekter afholdes delvist af kommunen og delvist af Frederiksberg Forsyning.

Oversigt over finansieringen af projektet:

	Skybrudsmidler, takstfinansieret	Skybrudsmidler, skattefinansieret	Samlet budget
Beløb	0,92 mio.kr.	0,75mio. kr.	1,67 mio. kr.

De takstfinansierede skybrudsmidler har ikke betydning for anlægsrammen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/ML/DWN

Bilag

P.G Ramms Alle_træfældning

P.G.Ramms Allé_projektforslag

P.G Rams Alle_Visualiseing

Punkt 127: Ansøgning om dispensation til udvidelse af spilletid til Bas under Buen 2018

05.14.00-G01-57-17

Resume

By- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning fra Bas under Buen, som afholder en éndagsfestival 14. juli under Bispeengbuen. Arrangørerne ønsker dispensation til at udvide spilletiden fra kl. 22:00 til kl. 23:00. Udvalget skal tage stilling til det ansøgte.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog, at Bas under Buen får tilladelse til at spille musik under Bispeengbuen til kl. 23:00.

Udvalget bad om, at forvaltningen i umiddelbar forlængelse af arrangementet gennemfører en stikprøveundersøgelse ved at spørge et antal beboere om, hvordan man vil forholde sig til en tilladelse til at spille musik til kl. 24:00.

Indstilling

By- og Miljøudvalget indstiller, at Bas under Buen får tilladelse til at spille musik under Bispeengbuen til kl. 23:00.

Sagsfremstilling

Bas under Buen ønsker for niende år i træk at afholde en minifestival under Bispeengbuen af én dags varighed. Der er tale om Skandinaviens største én-dags begivenhed for den elektroniske basfunderede musik med en blanding af up-coming bands og mere etablerede navne.

På sit møde den 6. marts 2017 besluttede By- og Miljøudvalget at give tilladelse til, at Bas under Buen spillede musik under Bispeengbuen til kl. 23:00 i 2017. Udvidelsen af spilletiden gav ikke anledning til klager fra beboerne i området. Forvaltningen modtog dog én klage, der drejede sig om oprydningen efter festivalen.

I lighed med sidste år har Bas under Buen ansøgt om dispensation fra forvaltningens normale praksis om at give tilladelse til at spille musik til kl. 22:00.

Ansøger ønsker også i år at få tilladelse til at spille musik til kl. 23:00 og oplyser, at de er meget afhængige af barindtægterne i netop den sene time fra kl. 22:00-23:00. Det vurderes af ansøger, at barindtjeningerne i denne time alene udgør mere end 20 procent af hele dagens omsætning.

Området under Bispeengbuen er et efterspurgt område til afholdelse af arrangementer, og der er derfor mange koncerter, loppemarkeder med videre især i sommerperioden. Beboerne i nærheden er således ofte udsat for støj fra området.

Sagen forelægges udvalget, da der er tale om afvigelse fra normal praksis, og fordi en udvidelse af spilletiden kan skabe tilsvarende forventninger hos andre arrangører og for arrangøren af Bas under Buen de kommende år.

By- og Miljøudvalgets vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at Bas under Buen har været en succes i de forgangne år, og at musikfestivalen endnu et år vil sprede liv under Bispeengbuen, da den tiltrækker tilskuere fra hele Sjælland. Arrangementet er ligeledes i tråd med ét af Frederiksbergstrategiens fokuspunkter om, at Frederiksberg skal være en destination i Hovedstaden, ligesom den lever op til programmet for Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret om at skabe mere liv under Buen.

Da den forøgede spilletid i 2017 ikke gav anledning til klager, vurderer forvaltningen, at det er forsvarligt at udvide arrangementets spilletid til kl. 23:00.

Såfremt der kommer klager over den øgede spilletid i 2018, vil dette blive forelagt i forbindelse med fremtidige dispensationsansøgninger.

Økonomi

Festivalen modtager i år 155.000 kr. puljen fra faste årlige events og forventeligt samme beløb de næste 3 år.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
SV/MM

Punkt 128: Spørgeramme for brugermålinger i de grønne områder

04.01.00-G01-254-18

Resume

Hvert år får By- og Miljøområdet gennemført to brugermålinger i 10 grønne områder, hvor der spørges til brugernes tilfredshed med renhold og pleje af de grønne områder samt oplevelsen af tryghed og formålet med opholdet i det grønne område. I alt spørges de adspurgte om 15 spørgsmål. På baggrund af seneste præsentation af målingens resultater har By- og Miljøudvalget bedt forvaltningen om en oversigt over spørgsmålene samt bedt forvaltningen om at overveje forslag til eventuelt supplerende spørgsmål om lys og naturoplevelse/-værdi. Udvalget skal tage stilling til, hvorvidt spørgerammen skal udvides.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog, at spørgerammen i forbindelse med brugermålinger i de grønne områder skal udvides med supplerende spørgsmål om naturoplevelse.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, hvorvidt spørgerammen i forbindelse med brugermålinger i de grønne områder skal udvides med supplerende spørgsmål om lys og naturoplevelse.

Sagsfremstilling

Siden 2014 har By- og Miljøområdet hvert år fået gennemført to brugermålinger (i juni og september) i 10 af kommunens grønne områder. Målingerne udføres af PR- og Kommunikationsbureauet Rostra Kommunikation. Målingerne giver forvaltningen et indblik i, hvordan brugerne anvender og opfatter de grønne områder, da de fokuserer på brugernes tilfredshed i forhold til arealerne, vedligeholdelsesniveauet, renholdelsen, graden af tryghed og formålet med opholdet i det grønne område. 400 personer fra 12 år og opefter deltager i hver måling fordelt på de 10 grønne områder. Der er sikret en spredning på køn og alder, og svarene er indsamlet over flere uger på varierende tidspunkter af dagen og ugen.

Ved seneste præsentation af brugermålingens resultater på et By- og Miljøudvalgsmøde blev forvaltningen bedt om at fremlægge den eksisterende spørgeramme for brugermålingerne samt at undersøge muligheden for at udvide spørgerammen med supplerende spørgsmål om lys og naturoplevelse/-værdi. Den eksisterende spørgeramme er vedhæftet i Bilag 1.

Som det fremgår af den eksisterende spørgeramme med 15 spørgsmål, er det muligt at give sin mening om belysningen til kende i spørgsmål nr. 12 om tryghed, hvor man kan angive "For dårlig belysning" som årsag til utryghed. Det vurderes således, at de adspurgte allerede har mulighed for at svare på deres oplevelse af lys i den eksisterende spørgeramme.

Hvad angår spørgsmål om naturoplevelse/-værdi kan de adspurgte til dels svare i spørgsmål nr. 7, hvor man kan fortælle, hvordan man bruger området ved at svare Gåtur, Ro/afslapning, Oplevelse eller Andet, og i spørgsmål nr. 14 kan man angive Manglende ro eller Manglende oplevelse som svar på, hvorfor man ikke får opfyldt sit formål med besøget. Spørgsmålet om naturoplevelse indgår imidlertid ikke som et selvstændigt spørgsmål i den eksisterende spørgeramme, hvorfor det vurderes, at spørgerammen med fordel kan udvides med et spørgsmål angående naturoplevelsen.

Derfor har forvaltningen undersøgt muligheden for at implementere et supplerende spørgsmål i spørgerammen med naturoplevelse/-værdi, samt hvad det vil koste. Bilag 2 viser et eksempel på en udvidet spørgeramme med et separat spørgsmål om naturoplevelse, der er markeret med gult. Det vil kunne indgå som spørgsmål 14A. Metodisk er validiteten stadig intakt, men der vil naturligvis ikke være historiske data for spørgsmålene at sammenligne med.

Prisen for et ekstra spørgsmål, inkl. indsamling af 400 svar, opsætning og implementering i rapporten er første gang kr. 8.500 + moms, og i de efterfølgende rapporter 6.500 kr. + moms. Prisen for et supplerende spørgsmål i årets to brugermålinger vil beløbe sig til 15.000 kr. ekskl. moms plus brugermålingernes eksisterende pris på 157.105,5 kr. ekskl. moms = 172.105,5 kr. ekskl. moms.

By- og Miljørådets vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at den nuværende spørgeramme for brugermålingerne giver det fornødne indblik i brugerne af de grønne områders tilfredshed med målingernes hovedformål: nemlig at forvaltningen kan holde sig ajour med brugernes opfattelse af renhold og pleje af de grønne områder samt tryghed, og om området opfylder formålet med besøget. Spørgerammen kan dog med fordel suppleres med spørgsmål om naturoplevelsen som foreslået i Bilag 2.

Økonomi

I fald udvalget beslutter at udvide spørgerammen med et supplerende spørgsmål, vil midlerne hertil blive taget fra driftsmidlerne til parkrenovering, som brugermålingerne i forvejen finansieres af. En eventuel fordyring af brugermålingerne vil derfor medføre, at der vil kunne udføres færre renoveringer i de grønne områder.

Prisen for et ekstra spørgsmål, inkl. indsamling af 400 svar, opsætning og implementering i rapporten er første gang kr. 8.500 ekskl. moms, og i de efterfølgende rapporter 6.500 kr. + moms. Således vil et supplerende spørgsmål i dette års to brugermålinger blive 8.500 kr. + 6.500 kr. = 15.000 kr. ekskl. moms oveni brugermålingernes eksisterende pris på 157.105,5 kr. ekskl. moms. Det giver en samlet pris for de to brugermålinger i 2018 på 172.105,5 kr. ekskl. moms.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
SV/SHP

Bilag

Bilag 1. Spørgeskema til brugermålinger, eksisterende

Bilag 2. Spørgeskema til brugermålinger, med ekstra spørgsmål

Punkt 129: Erhvervsstrategi 2018-21 - Handlingskatalog 2018

24.00.00-G01-1-18

Resume

Den nye erhvervsstrategi for 2018-21 er nu vedtaget af Kommunalbestyrelsen, og den udmøntes i årlige handlingskataloger. Dette er forslaget til handlingskataloget for 2018.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog handlingsplanen til efterretning.

Indstilling

Forvaltningen indstiller, at

1. Magistraten godkender handlingskataloget for 2018
2. Fagudvalgene tager handlingsplanen til efterretning.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har den 26. februar 2016 vedtaget Frederiksberg Kommunes erhvervsstrategi for 2018-21. For at realisere ambitionerne i erhvervsstrategien har forvaltningen udarbejdet et udkast til handlingskatalog. Kataloget giver en oversigt over de konkrete aktiviteter, som forvaltningen vil arbejde med på erhvervsområdet i 2018.

Kataloget er bygget op om erhvervsstrategiens tre pejlemærker for Frederiksberg Kommunes erhvervsfremmeindsats:

- Byen i byen - detailhandel og turisme
- Vidensbyen - entreprenørskab
- Gode kommunale rammevilkår

Forslaget til handlingsplan har været behandlet i Erhvervsrådet på mødet den 20. marts 2018.

Forvaltningen vil sørge for en opfølgning på handlingskataloget inden årets udgang, som både vil blive behandlet i Erhvervsrådet og i Magistraten.

Økonomi

Ingen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

Magistraten, Kultur- og Fritidsudvalget, Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, Undervisningsudvalget, By- og Miljøudvalget 16. april 2018.

Bilag

Udkast - Erhvervsstrategi 2018-21 - handlingskatalog 2018

Punkt 130: 1. forventet regnskab 2018

00.30.14-S00-9-17

Resume

Sagen indeholder forvaltningens første forventning til årets regnskabsresultat for driftsudgifter og indtægter på det skattefinansierede område, der tilsammen udgør kommunes strukturelle balance.

Herudover indgår forventningen til kommunens anlægsudgifter og –indtægter, det brugerfinansierede område og de øvrige finansielle poster for på den måde at opgøre det samlede forventede årsresultat. Endelig opgøres den forventede kassebeholdning ultimo 2018.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog orienteringen vedrørende 1. forventet regnskab til efterretning.

Indstilling

Direktionen indstiller, at udvalget tager orienteringen vedrørende 1. forventet regnskab til efterretning.

Sagsfremstilling

Sagen indeholder forvaltningens første forventning til årets regnskabsresultat for driftsudgifter og indtægter på det skattefinansierede område, der tilsammen udgør kommunes strukturelle balance.

Herudover indgår forventningen til kommunens anlægsudgifter og –indtægter, det brugerfinansierede område og de øvrige finansielle poster for på den måde at opgøre det samlede forventede årsresultat. Endelig opgøres den forventede kassebeholdning ultimo 2018.

Endvidere har der været et fokus på overholdelsen af henholdsvis service- og anlægsramme i henhold til den indgåede aftale om den kommunale økonomi for 2018 mellem KL og regeringen.

Det forventede regnskab er sammenfattet i økonomiafsnittet, men de væsentligste konklusioner i 1. forventet regnskab er opsummeret i boksen nedenfor.

Væsentligste konklusioner i 1. forventet regnskab 2018.

Merforbrug på servicerammen

Der er samlet set indmeldt et forventet merforbrug på 15,3 mio. kr. på tværs af udvalg, svarende til en afvigelse på 0,4 pct. i forhold til servicerammen for Frederiksberg Kommune, der i 2018 udgør 3.997,0 mio. kr.

Merforbruget skyldes primært en række udfordringer, der også gjorde sig gældende i 2017, og som potentielt kan være af varig strukturel karakter, således at de også i de kommende år vil presse servicerammen.

Der er herudover fortsat udfordringer på de specialiserede områder, hvilket lægger pres på overholdelsen af den flerårige styringsstrategi på området.

Forvaltningen vil på baggrund af det konstaterede pres arbejde målrettet på at nedbringe de konstaterede

udfordringer frem mod 2. forventet regnskab og der vil løbende blive fulgt op i månedsopfølgningerne.

Mindreforbrug på overførselsudgifterne

På overførselsudgifter er der samlet set indmeldt et forventet mindreforbrug på 6,0 mio. kr., der primært vedrører mindreudgifter på Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område.

Mindreforbruget kan primært tilskrives en korrektion i den eksisterende konteringspraksis, der flytter en række udgifter fra overførselsudgifterne og ind under servicerrammen på Magistratens og Socialudvalgets områder.

Balance på anlægsrammen

Efter 1. forventet regnskab resterer der at blive identificeret mindreforbrug for yderligere 11,4 mio. kr. for at kunne udmønte den negative anlægspulje i indværende år, og der forventes således ikke nogen udfordring p.t. i forhold til overholdelse af anlægsrammen i 2018.

Med henblik på at sikre fuld udnyttelse af anlægsrammen indstilles det, at der på en række anlægsprojekter fremrykkes rådighedsbeløb for 28,8 mio. kr. fra 2019, der omvendt er presset af et stort omfang af forskydninger af rådighedsbeløb fra 2018. Dette øger behovet for at identificere nye mindreforbrug og forskydninger resten af året til 40,2 mio. kr.

Kassebeholdning

Samlet set for 2017 forventes der et kassetræk på 146,1 mio. kr. og en kassebeholdning ultimo året på 767,2 mio. kr. inklusiv deponering.

Dette er en forøgelse af det forventede kassetræk på 48,4 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, hvilket hovedsageligt skyldes finansforskydninger samt en mindre forværring af det forventede regnskabsresultat.

1. Drift

Driftsområdet udgøres af service- og overførselsudgifterne, herunder aktivitetsbestemt medfinansiering.

1.1 Driftsudgifter inden for servicerrammen

Samlet set er der indmeldt et forventet merforbrug på 15,3 mio. kr. i forhold til servicerrammen 2018, svarende til en afvigelse på 0,38 pct., jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1: Serviceudgifter i forhold til servicerramme.

Serviceudgifter (mio. kr.)	Servicerramme 2018	1. FR 2018	1. FR Afvigelse	1. FR Afvigelse (pct.)
----------------------------	-----------------------	---------------	--------------------	---------------------------

Serviceudgifter	3.997,0	4.012,3	15,3	0,38 %
-----------------	---------	---------	------	--------

Det samlede merforbrug skyldes en kombination af en række tidligere konstaterede udfordringer bl.a. på specialundervisningsområdet og hjælpemiddelområdet samt en række relativt nye udfordringer på Socialudvalgets område og det specialiserede børne- og ungeområde. Alle disse udfordringer gjorde sig dog i et eller andet omfang gældende i regnskab 2017, og de har således alle potentialet til at være af en varig strukturel karakter, således at de også de kommende år vil være med til at presse servicerammeoverholdelsen i Frederiksberg Kommune.

Udfordringerne på alle dele af specialområdet er endvidere med til at presse overholdelsen af den flerårige styringsstrategi på det specialiserede socialområde, hvorefter specialområdernes andel af servicerammen maksimalt må udgøre 17,8 pct. af servicerammen. Der er på nuværende tidspunkt ikke noget, der indikerer en markant reduktion i udgiftsniveauet i forhold til 2017, hvor specialområdet endte med en andel på 18,0 pct. af servicerammen, hvilket således var en overskridelse af målsætningen.

Presset på både serviceramme og den flerårige styringsstrategi betyder, at alle fagområder frem mod 2. forventet regnskab arbejder målrettet på at nedbringe de konstaterede udfordringer, og der vil i de kommende månedsopfølgninger være fokus på den videre udvikling.

Status og bevillinger

Tabel 2 nedenfor viser de indmeldte afvigelser og ansøgte tillægsbevillinger i forhold til det korrigerede budget fordelt på udvalg. Afvigelsen i næst yderste kolonne angiver de indmeldte afvigelser eksklusiv udgiftsneutrale omflytninger, der går i nul på tværs af udvalg. Denne kolonne giver derfor det mest retvisende billede af den økonomiske situation på de enkelte udvalg.

Tabel 2: Serviceudgifter i forhold til korrigeret budget.

Serviceudgifter (mio. kr.)	Korr. Budget 2018	1. FR 2018	1. FR Neutrale	1. FR Afvigelse	1. FR Heraf TB
01 Magistraten	703,9	707,2	0,5	2,9	-0,4
02 Bolig- og Ejendomsudvalget	100,7	101,6	0,7	0,2	0,0
03 Undervisningsudvalget	828,1	824,6	-7,8	4,3	1,5
04 Sundheds- og Omsorgsudvalget	876,2	884,1	7,1	0,7	0,0
05 Kultur- og Fritidsudvalget	176,8	179,7	0,6	2,4	0,0
06 Børneudvalget	724,1	720,0	-5,3	1,1	-0,1
07 Socialudvalget	454,0	462,5	1,4	7,2	0,0
08 By- og Miljøudvalget	120,4	118,6	1,7	-3,5	-2,3
09 Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	13,0	14,1	1,2	0,0	0,0
Korrigeret budget - Samlet	3.997,0	4.012,3	0,0	15,3	-1,4

Som det fremgår af tabel 2, er der samlet set indmeldt et forventet merforbrug på 15,3 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget.

Der søges i udgangspunktet ikke om tillægsbevillinger på forventede merforbrug, der ikke kan finansieres af tilsvarende mindreforbrug inden for samme udvalg, idet der inden for de enkelte udvalg skal arbejdes målrettet på at nedbringe de

konstaterede udfordringer gennem kompenserende tiltag, jf. også principperne for økonomistyring i Frederiksberg Kommune.

Som det fremgår af udvalgsgennemgangen nedenfor, er der på flere udvalg tale om udfordringer, der også gjorde sig gældende i 2017. Dette indikerer, at der kan være tale om varige strukturelle udfordringer, såfremt der ikke gennemføres kompenserende tiltag.

Direktionen indstiller derfor, at de forventede mindreforbrug på 1,4 mio. kr., der søges tillægsbevilget i 1. forventet regnskab, jf. sidste kolonne i tabel 2, bevilges med modpost på usikkerhedspuljen. Puljen vil herefter udgøre 15 mio. kr., der senere på året vil kunne anvendes til at imødegå de merforbrug, som ikke er blevet håndteret fuldt ud med henblik på at sikre overholdelse af det korrigerede budget for 2018.

Udvalgsgennemgang

På Magistratens område forventes der samlet set et merforbrug på 2,9 mio. kr. bl.a. som følge af forventede merudgifter på det administrative område vedrørende lægeerklæringer m.m.

På Bolig- og Ejendomsudvalgets område forventes der et samlet merforbrug på 0,2 mio. kr. primært som følge af merudgifter til ejendomsskat, som dog modgås af forventede mindreudgifter til ydelsesstøtte i forbindelse med byfornyelsesprojekter.

På Undervisningsudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 4,3 mio. kr. primært som følge af en fortsat udfordring på specialundervisningsområdet, der kun delvist modgås af midlertidige tiltag i form af tilbagehold på en række fælleskonti.

På Ældre- og Omsorgsudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 0,7 mio. kr. primært som følge af fortsatte udfordringer vedrørende hjælpemiddelområdet, enkelte decentrale institutioner samt dele af sundhedsområdet, der kun delvist modgås af et forventet mindreforbrug vedrørende køb og salg af plejeboligpladser.

På Kultur- og Fritidsudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 2,4 mio. kr. primært som følge af en fortsat udfordring i Frederiksberg Svømmehal samt en ny udfordring vedrørende ejendomsdriften på KU.BE.

På Børneudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 1,1 mio. kr. primært som følge af en fortsat udfordring på det specialiserede børneområde.

På Socialudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 7,2 mio. kr. primært som følge af forventede merudgifter vedrørende Borgerstyret Personlig Assistance (BPA) og fortsat stigende udgifter til Særligt Tilrettelagte Uddannelsesforløb (STU).

På By- og Miljøudvalgets område forventes der samlet set et mindreforbrug på 3,5 mio. kr. primært som følge af en teknisk merindtægt grundet en forskudt balancepostering fra regnskab 2017 samt forventede mindreforbrug vedrørende kommunalisering af private fællesveje.

På Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område forventes der samlet set balance i forhold til det korrigerede budget.

1.2 Øvrige opmærksomhedspunkter vedrørende serviceudgifter

Ansøgte overførsler

De automatiske driftsoverførsler 2017-18 blev behandlet af Kommunalbestyrelsen den 19. marts 2018, men ligesom sidste år indgår de ansøgte overførsler som en integreret del af 1. forventet regnskab, således at de økonomiske konsekvenser kan ses i sammenhæng med den samlede økonomiske status for 2018.

Tabel 3: Ansøgte overførsler 2017-18.

Ansøgte overførsler (mio. kr.)	Beløb
Magistraten	0,4

Ældre- og Omsorgsudvalget	0,4
Socialudvalget	1,2
By- og Miljøudvalget	1,7
Samlet	3,7

Der er samlet set modtaget syv ansøgninger, der fremgår af bilag 6, og som samlet set udgør serviceudgifter for 3,7 mio. kr., der søges overført til 2018, jf. også tabel 3 ovenfor for en udvalgsopdeling. Direktionen indstiller, at de ansøgte overførsler i 2018 bevilges med modpost på usikkerhedspuljen.

Demografiregulering

Der er i forbindelse med 1. forventet regnskab sket en regulering af budgetterne på de demografiregulerede områder i overensstemmelse med de gældende budgetmodeller. Demografireguleringen af de enkelte udvalg sker i udgangspunktet med modpost på usikkerhedspuljen.

I 2018 betyder demografireguleringen, at de demografiregulerede budgetter samlet set reduceres med 10,6 mio. kr. der således tilgår usikkerhedspuljen. En udvalgsopdeling af demografireguleringen fremgår af tabel 4 nedenfor.

Tabel 4: Demografiregulering for 2018.

Serviceudgifter (mio. kr.)	Beløb
Undervisningsudvalget*	-2,9
Ældre- og Omsorgsudvalget	3,4
Børneudvalget*	-11,1
Samlet	-10,6

Som det fremgår af tabel 4 ovenfor, så ligger den største reduktion på Børneudvalgets område, der reduceres med 11,1 mio. kr. grundet et fald i børnetallet, hvor den seneste prognose forudsatte en stigning. Det samme gør sig i mindre omfang gældende på Undervisningsudvalgets område, mens der på Ældre- og Omsorgsudvalgets område ses en fortsat stigning i hjemmeplejeaktiviteten.

Korrigeret konteringspraksis på arbejdsmarkedsområdet

Forvaltningen har i løbet af 2017 foretaget en analyse af en række styringsrelaterede emner på arbejdsmarkedsområdet, der udover Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område også omfatter dele af Socialudvalgets og Magistratens områder. Målet har været at iværksætte en række tiltag med henblik på en forbedret styring af området.

Der er i den forbindelse blevet afdækket en inkonsistens imellem den eksisterende konteringspraksis, og den deraf afledte placering af budgetterne, på den ene side og de gældende konteringsregler på den anden. Dette skal primært ses som et resultat af de seneste års lovgivningsmæssige ændringer og en stadig præcisering af konteringsreglerne på området.

På den baggrund er der sket en korrektion af konteringspraksis på området, og de bevillingsmæssige konsekvenser indarbejdes nu som en del af 1. forventet regnskab. Isoleret set medfører ændringen en forøgelse af serviceudgifterne med 13,8 mio. kr., hvilket dog finansieres fuldt ud af nettomindreudgifter på 17,8 mio. kr. på overførselsudgifterne. Samlet set medfører ændringen således en reduktion på 4,0 mio. kr. af kommunens samlede driftsudgifter som følge af en øget refusionshjemtagning.

Det indstilles derfor, at de afledte merudgifter inden for servicerammen ved den korrigerede konteringspraksis tillægsbevilges med modpost på usikkerhedspuljen under Magistratens område, således at opskrivningen af budgetterne

ikke medfører en overskridelse af servicerammen for 2018. Afledte mindreudgifter under overførselsudgifterne tillægsbevilges omvendt med modpost på kassen.

1.3 Overførselsudgifter og aktivitetsbestemt medfinansiering

Nedenstående tabel 5 viser de indmeldte afvigelser og tillægsbevillinger på overførselsudgifter i forhold til det korrigerede budget 2018.

Tabel 5: Overførselsudgifter og aktivitetsbestemt medfinansiering.

Overførselsudgifter (mio. kr.)	Korr. Budget 2018	3. FR 2018	Afvigelse 2018	TB 2018
01 Magistraten	11,6	11,6	0,0	0,0
02 Bolig- og Ejendomsudvalget	-6,7	-7,4	-0,7	0,0
04 Sundheds- og Omsorgsudvalget	426,9	427,8	0,9	0,1
<i>Heraf aktivitetsbestemt medfinansiering</i>	<i>426,1</i>	<i>426,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
06 Børneudvalget	9,3	8,8	-0,5	0,0
07 Socialudvalget	-2,9	-2,9	0,0	0,0
09 Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	1.092,7	1.087,0	-5,8	-13,5
Samlet	1.530,9	1.524,9	-6,0	-13,5

Som det fremgår af tabel 5 ovenfor, forventes der samlet set et mindreforbrug på 6,0 mio. kr., mens der søges mindreforbrug på 13,5 mio. kr. tillægsbevilget med modpost på kassen.

Det forventede mindreforbrug vedrører primært Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område og kan primært tilskrives den ændrede konteringspraksis på arbejdsmarkedsområdet. Denne medfører, at en række udgifter ikke længere bogføres som overførselsudgifter, men derimod som serviceudgifter på Magistratens og Socialudvalgets områder.

Dette søges tillægsbevilget, mens en række forventede merforbrug vedrørende førtidspensioner og dagpenge til forsikrede ledige ikke søges bevilget på nuværende tidspunkt grundet usikkerhed omkring det præcise niveau.

2. Anlægsudgifter

Der er ved 1. forventet regnskab gennemført en periodisering af samtlige anlægsprojekter med henblik på at sikre, at anlægsrammen for 2018 kan overholdes.

Der arbejdes igen i 2018 med en negativ pulje, der afspejler forventede forskydninger og mindreforbrug på de igangværende projekter. Dette muliggør en budgetlægning på de konkrete anlægsprojekter, der samlet set ligger ud over anlægsrammen. I det omfang, at der i løbet af året ikke kan identificeres forskydninger og mindreforbrug svarende til omfanget af den negative anlægspulje, vil det imidlertid medføre en overskridelse af anlægsrammen.

Puljen er på nuværende tidspunkt på 94,1 mio. kr., der primært skyldes forskydninger af projekter fra 2017, der blev søgt overført ved 3. forventet regnskab og i forbindelse med den almindelige overførselssag for anlægsudgifterne 2017-18. Nedenstående tabel 6 viser de indmeldte afvigelser og ansøgte tillægsbevillinger på anlægsudgifter inden for anlægsrammen i forhold til det korrigerede budget 2018.

Tabel 6: Anlægsudgifter inden for anlægsrammen.

Anlægsudgifter (1.000 kr.)	Korr. Budget 2018	1. FR 2018	Afvigelser 2018	TB 2018
Magistraten	32.854	26.049	-6.805	0
Bolig- og Ejendomsudvalget	78.521	78.316	-205	0
Undervisningsudvalget	67.449	64.618	-2.831	-80
Ældre- og Omsorgsudvalget	13.942	6.878	-7.064	0
Kultur- og Fritidsudvalget	43.231	16.503	-26.728	-17.655
Børneudvalget	19.479	19.108	-371	-371
Socialudvalget	19.768	7.948	-11.820	0
By- og Miljøudvalget	144.014	117.170	-26.844	-15.363
Korrigeret budget - Eksklusiv negativ pulje	419.258	336.590	-82.668	-33.469
Negativ anlægspulje	-94.085	0	94.085	4.689
Fremrykning af rådighedsbeløb	0	0	28.780	28.780
Yderligere forskydninger og mindreforbrug	0	-40.197	-40.197	0
Korrigeret budget - Inklusiv negativ pulje	325.173	296.393	0	0

Status

Som det fremgår af tabel 6 ovenfor, så er der samlet set ved 1. forventet regnskab indmeldt forskydninger og mindreforbrug på netto 82,7 mio. kr. Dette dækker næsten udelukkende over tidsmæssige forskydninger, og 33,4 mio. kr. søges overført til 2019, mens yderligere 0,1 mio. kr. søges overført til 2020.

Det indstilles, at de ansøgte mindreforbrug og forskydninger i alle år bevilges med modpost på den negative anlægspulje for det pågældende år. Den negative anlægspulje for 2018 nedskrives således med 33,5 mio. kr. og udgør herefter 60,6 mio. kr.

Der er allerede identificeret mindreforbrug og forskydninger på 49,2 mio. kr., der ikke søges tillægsbevilget på nuværende tidspunkt primært grundet usikkerhed omkring de præcise beløb. Der skal frem mod 2. forventet regnskab skabes sikkerhed omkring dette beløb, og der skal herudover identificeres yderligere mindreforbrug og forskydninger for 11,4 mio. kr. for at udmønte den negative anlægspulje fuldt ud i indeværende år.

Dette ligger under niveauet i 2017, hvilket kan indikere et potentielt mindreforbrug på anlægsrammen i indeværende år, men der er dog kendskab til udfordringer på en række projekter, der vil kunne medføre merudgifter i indeværende år. Med henblik på at sikre fuld udnyttelse af anlægsrammen i indeværende år vil forvaltningen frem mod 2. forventet regnskab imidlertid foretage en grundig afdækning af anlægsprojekter, der helt eller delvist kan fremrykkes fra 2019. Dette sker bl.a. ud fra et hensyn til anlægsrammen i 2019, der vil blive hårdt presset, hvis det forventede niveau for forskydninger fra 2018 realiseres.

Der er på nuværende tidspunkt allerede identificeret ti konkrete anlægsprojekter, hvor det vil være muligt at fremrykke anlægsudgifter for samlet set 28,8 mio. kr. til 2018. Det indstilles på den baggrund, at der på de ti konkrete projekter fremrykkes rådighedsbeløb til 2018 med modpost på den negative anlægspulje. Dette forøger således den negative anlægspulje, og efter fremrykningerne skal der identificeres nye mindreforbrug og forskydninger på samlet set 40,2 mio. kr. for at overholde anlægsrammen i indeværende år.

Puljen opskrives dermed fra de 60,6 mio. kr. til efterfølgende at udgøre 89,4 mio. kr. Som beskrevet ovenfor er der allerede identificeret mulige afvigelser for 49,2 mio. kr., der dog ikke er blevet tillægsbevilget. På denne baggrund er det forvaltningens vurdering, at fremrykningen er forsvarlig i forhold til fortsat at sikre rammeoverholdelse i indeværende år.

3. Indtægter

På indtægtssiden, der dækker over skatter, tilskud og udligning, renter samt udligning af købsmoms, forventes der netto merindtægter på 29,4 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Der henvises til bilag 4 for en mere detaljeret gennemgang af de enkelte poster.

På skatter forventes der merindtægter på samlet set 7,5 mio. kr. primært som følge af merindtægter vedrørende dødsboskat samt grundskyld og dækningsafgift. På renter forventes der netto mindreudgifter på 23,4 mio. kr. som følge af et forventet merudbytte samt en omlægning af kommunens metrolån. Der forventes ingen afvigelser på tilskud og udligning, men der på købsmoms forventes merudgifter på 1,3 mio. kr.

4. Brugerfinansierede område

Der forventes på nuværende tidspunkt ingen afvigelser på det brugerfinansierede område i forhold til det korrigerede budget for 2018.

5. Øvrige finansielle poster

På de øvrige finansielle poster, der dækker over afdrag på lån, lånoptagelse, deponeringer samt øvrige finansforskydninger, forventes der netto merudgifter på 145,3 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Der henvises til bilag 4 for en mere detaljeret gennemgang af de enkelte poster.

På afdrag forventes der en mindreudgift på 571,4 mio. kr. primært som følge af en omlægning af kommunens gæld til Metroselskabet A/S i 2018, der dog modsvares af en tilsvarende mindreindtægt på lånoptagning. Dette skyldes, at omlægningen var budgetlagt i 2018, men blev gennemført ved udgangen af 2017. Dertil kommer mindre lånoptagning på 114,2 mio. kr. som følge af, at renoveringen af plejeboligerne på Ingeborggården, hvor boligdelen er lånefinansieret, er blevet forsinket. Dette modgås dog af tilsvarende mindreudgifter under anlæg uden for anlægsrammen.

På finansforskydninger forventes der samlet set forskydninger, svarende til en merudgift på 31,0 mio. kr. i 2018 primært som følge af en øget deponeringsforpligtelse grundet et fald i de låneadgangsgivende udgifter grundet en fremrykning af udgifter til Metro Cityringen til 2018.

6. Opfølgning på effektiviseringer, investeringer, tekst og anlæg i budget 2018

Forvaltningen har i forbindelse med 1. forventet regnskab udarbejdet en opdateret status på tiltag i budget 2018. Der er fulgt op på både effektiviseringer, udvidelser, tekststykker og anlæg påbegyndt i 2018. Status for de enkelte delelementer fremgår af bilag 5.

Den angivne status er beskrevet og markeret med enten grøn, gul eller rød, som indikerer, hvordan udmøntningen/implementeringen forløber. Farvekoden grøn indikerer, at initiativet forløber som planlagt. Gul indikerer, at der er opstået usikkerhed enten vedrørende tidsplanen, budgetoverholdelsen eller kvaliteten. Rød betyder, at initiativet ikke forventes at kunne implementeres/udmøntes i sin oprindelige form.

Status på budget 2018 er overordnet set, at initiativerne forløber som planlagt. Dermed forventes det også, at effektiviseringerne altovervejende udmøntes som forudsat.

Et enkelt anlægsprojekt på By- og Miljøudvalgets område vedrørende Byrummet Sylows Alle er forsinket, idet der pågår forhandlinger, som først forventes afsluttet omkring sommer. En stor andel af rådighedsbeløbet afsat i indeværende år søges derfor overført til 2019, jf. bilag 3k.

Økonomi

På baggrund af indmeldingerne til 1. forventet regnskab forventes der i 2018 et samlet kassetræk på 146,1 mio. kr., hvilket resulterer i en forventet kassebeholdning på 767,2 mio. kr. ultimo 2018 inklusiv udgifter til deponering. For den forventede kassebeholdning er der tale om en forværring af kassen på 48,4 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget.

Den største afvigelse er umiddelbart på lånoptagelse, der udviser en mindreindtægt på 685,8 mio. kr. Denne mindreindtægt modgås i overvejende grad imidlertid af tilsvarende mindreudgifter på afdrag på lån 571,4 mio. kr. og på et konkret anlægsprojekt uden for anlægsrammen på 104,3 mio. kr.

Korrigeres der for disse tekniske bevægelser mellem de enkelte poster, skyldes det forværrede kassetræk primært finansforskydninger, der medfører merudgifter på 31,0 mio. kr. i indeværende år samt et forværret regnskabsresultat på 7,3 mio. kr. korrigeret for førnævnte konkrete anlægsprojekt.

Det forværrede regnskabsresultat skyldes primært mindreindtægter under anlæg samt et forventet merforbrug på serviceudgifterne, der kun delvist modgås af merindtægter samt et forventet mindreforbrug på overførselsudgifterne.

Tabel 7: Strukturel balance, resultat og kassepåvirkning.

Regnskabsoversigt (1.000 kr.)	Opr. Budget 2018	Korr. Budget 2018	1. FR 2018	Afvigelse Opr. budget	Afvigelse Korr. budget	TB 2018
Indtægter i alt	-5.789,8	-5.790,9	-5.820,9	-31,0	-29,9	-29,9
Driftsudgifter i alt	5.525,6	5.528,0	5.536,2	10,6	8,2	-14,9
Serviceudgifter	3.997,0	3.997,0	4.012,1	15,1	15,1	-1,4
Aktivitetsbestemt medfinansiering	426,1	426,1	426,1	0,0	0,0	0,0
Overførselsudgifter	1.102,5	1.104,9	1.097,9	-4,5	-6,9	-13,5
STRUKTUREL BALANCE	-264,2	-262,9	-284,7	-20,5	-21,8	-44,9
Anlægsudgifter i alt	371,5	333,7	258,5	-113,0	-75,2	0,0
Brugerfinansieret område	57,5	61,1	61,1	3,6	0,0	0,0
Resultat i alt (- = overskud)	164,8	131,9	35,0	-129,9	-97,0	-44,9
Kassebeholdning primo	913,3					
Årets resultat	164,3	131,9	35,0	-129,4	-97,0	-44,9
Lånoptagelse	-732,1	-743,4	-57,6	674,5	685,8	571,4
Finansforskydninger	32,7	46,1	77,1	44,4	31,0	31,0
Afdrag på lån	663,1	663,1	91,6	-571,4	-571,4	-571,4
Kassepåvirkning (- = kasseforbrug)	-128,0	-97,7	-146,1	-18,1	-48,4	13,9
Kassebeholdning ultimo	785,3	815,5	767,2			

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

Magistraten den 16. april 2018, Kommunalbestyrelsen den 23. april 2018.

Fremlægges til orientering i fagudvalg parallelt med Magistratsbehandling den 16. april 2018.

Historik

Indstilling 16. april 2018, pkt. 133:

Direktionen indstiller:

1. at 1. forventet regnskab 2018 tages til efterretning.
2. at følgende tillægsbevillinger godkendes for 2018 med modpost på kassen
 1. Servicerammeneutrale omplaceringer mellem udvalg, jf. bilag 2 og bilag 3j.
 2. Nettomindreudgifter på 14,1 mio. kr. under overførselsudgifter, jf. bilag 2 og bilag 3a-i.
 3. Nettoerudgifter på 1,1 mio. kr. under finansielle poster, jf. bilag 4.
3. at netto mindreforbrug på 1,4 mio. kr. under serviceudgifter tillægsbevilges i 2018 med modpost på den generelle usikkerhedspulje under Magistratens område.
4. at alle afledte økonomiske effekter på driften i budget- og overslagsår indarbejdes i 1. finansielle orientering for budget 2019-22.
5. at ansøgte driftsoverførsler fra 2017 bevilges i 2018 med modpost på usikkerhedspuljen.
6. at forskydninger af anlægsudgifter inden for anlægsrammen på 33,5 mio. kr. tillægsbevilges både i indeværende år samt i budget- og overslagsår med modpost på den negative anlægspulje for det pågældende år.
7. at der fremrykkes rådighedsbeløb for 28,8 mio. kr. vedrørende en række konkrete anlægsprojekter, jf. bilag 7. De fremrykkede rådighedsbeløb tillægsbevilges med modpost på den negative anlægspulje for det pågældende år.
8. at opfølgning på tiltag i budget 2018 vedrørende drift og anlæg, jf. bilag 5, tages til efterretning.

Bilag

Bilag 0 - Læsevejledning til 1. forventet regnskab 2018

Bilag 1a - Bevillingsoversigt

Bilag 1b - Strukturel balance, resultat og kassebeholdning

Bilag 2a - Driftsafvigelser fordelt på udvalget

Bilag 2b - Anlægsafvigelser fordelt på udvalg

Bilag 3a - Magistraten

Bilag 3b - Bolig- og Ejendomsudvalget

Bilag 3c - Undervisningsudvalget

Bilag 3d - Ældre- og Omsorgsudvalget

Bilag 3e - Kultur- og Fritidsudvalget

Bilag 3f - Børneudvalget

Bilag 3g - Socialudvalget

Bilag 3h - By- og Miljøudvalget

Bilag 3i - Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget

Bilag 3j - Servicerammeneutrale afvigelser

Bilag 3k - Beskrivelse af anlægsafvigelser

Bilag 4 - Finansielle poster

Bilag 5 - Opfølgning på tiltag i Budget 2018

Bilag 6 - Ansøgte overførsler 2017-18

Bilag 7 - Fremrykning af rådighedsbeløb inden for anlægsrammen